

december

DUTCH BIRDING

1989

jaargang
nummer

11
4

dutch birding

redactieadres

Dutch Birding, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam, Nederland

redactie

Arnoud van den Berg, Tom van der Have, André van Loon, Dirk Moerbeek (DB Nieuwsbrief 02518-57844), Gerald Oreel (redactiesecretaris 020-730710), Frank Rozendaal, Hans Schekerman

fotografische redactie

René Pop, Floris Burgwal 54, 2907 PH Capelle aan den IJssel, Nederland (010-4508879)

productie

André van Loon (coördinatie 020-869608), René van Rossum (lay-out), Arnold Veen (distributie)

advertenties

Jan Jaap Brinkman (020-851616/015-569353), Jaap Eerdmans

db-telefoonlijnen

Nederland: 06-320 321 28 (vogelijjn; 50 cent per minuut); 01720-38100 (inspreeklijn)
België: 03-4880194 (afluisteren en inspreken)

abonnementen

Per jaar NLG 35 (Nederland) of BEF 650 (België en Luxemburg); NLG 45 (overige landen binnen Europa) en NLG 50 (landen buiten Europa). Girorekening (Nederland) 41 48 343; girorekening (België) 000 1592468 19; bankrekening 54 93 32 065 van Algemene Bank Nederland (Amsterdam). Rekeningen ten name van Dutch Birding Association, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam, Nederland.

Voor abonnementen, inlichtingen, adreswijzigingen en klachten kan men zich richten tot: Dutch Birding Association, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam, Nederland.

Dutch Birding is het driemaandelijks tijdschrift van de Dutch Birding Association. Het publiceert artikelen en mededelingen over de morfologie, verspreiding, verplaatsingen en gedrag van vogels in Nederland en België en elders in het Paelearctisch gebied. Het publiceert tevens bijdragen over vogels in het Aziatisch-Pacifisch gebied. Tevens geeft de DBA maandelijks de DB Nieuwsbrief uit, met actueel vogelnieuws uit Nederland en België. De DBA deelt de verantwoordelijkheid voor de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna.

© 1989 Stichting Dutch Birding Association. Het copyright van de foto's en tekeningen blijft bij de fotografen en tekenaars. ISSN 0167-2828.

Vår Fågelvärld

Journal of the Swedish Ornithological Society

- 8 issues a year, c. 500 pages
- popular scientific papers and articles on ecology, conservation, field identification, breeding biology, migration etc.
- around half of the articles carry English summaries
- richly illustrated with drawings and photographs, both black and white and colour

Subscription: SEK 120:—, Swedish postgiro 19 94 99-5 or bankgiro 311-1994. Cheques payable to: Sveriges Ornitologiska Förening, Box 14219, 104 40 Stockholm, Sweden. We welcome you as a new VF-reader!

SWIFT, Objectief het verst.

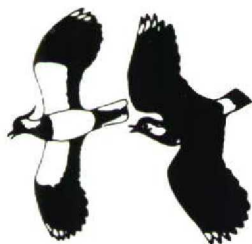
SWIFT

Niet alleen professionals kiezen voor kijkers van Swift. Maar ook mensen die oog hebben voor kwaliteit tegen een scherpe prijs. Swift staat voor Amerikaans-Japanse toptechniek en een perfecte optiek. De bouw is zeer solide. Vandaar de unieke garantie. Vandaar ook aanbevolen door Vogelbescherming (de Cameo en Audubon). Dat zegt heel wat. Neem eens een kijkje. Dan ziet u 't meteen.

Importeur Benelux
Technolyt BV Wormerveer Tel. 075-282204

Dansk Ornithologisk Forenings Tidsskrift (Journal of the Danish Ornithological Society)

DOFT is the only scientific ornithological journal in Denmark. We publish papers on ornithological research especially in Denmark and Greenland. At least two issues of at least 80 papers each are published annually. Several papers are in English, and all papers include English summaries.

Europe (outside Scandinavia), surface mail
D.kr. 80.00 (approx. £5)
Overseas air mail

D.kr. 100.00 (approx. \$10)

Payment should be made on giro account no 7 00 08 39 to Dansk Ornithologisk Forening, Vesterbrogade 140, DK-1620 Copenhagen V, Denmark.

NATUUR & BOEK

VELDGIDSEN-VOORRAAD VOORBEELDIG IN NEDERLAND !!!!
bestelservice navenant - belangstelling ook voor
vogelaars en vogels

Colston/Burton, A Field Guide to the WADERS of
Britain and Europe magnifiek! f 42,90

BIRDS OF THE MIDDLE EAST AND NORTH AFRICA
Hollom/Porter/Christensen/Willis f 60,--
beide titels lang verwacht

Bankastraat 10 2585 EN - Den Haag 070 505648

Fully Guided Birdwatching Tours

GOA/SOUTHERN INDIA £780.00

SULTANATE OF OMAN £1,460.00

CHINA £1,980.00

TURKEY £380.00

**Extra Week additional Turkey Tour to Central
Turkey £340.00**

ALL COSTS INCLUDE FLIGHT FROM GATWICK OR HEATHROW
or deduct £150.00 from TURKEY price and join us in TURKEY at
DALAMAN (TURKEY ONLY).

WRITE FOR FULL BROCHURE Which gives Bird info etc. Details how to
join and pay will be sent.

**Graham Faithfull Activity Holidays Ltd.,
3-5 Sheep Market, Stamford. Lincs PE9 2RB
Telephone (0780) 66280 Wed-Sun Inclusive**

NIEUW !

DUTCH BIRDING SERVICE

KIJK EN VERGELIJK !

DUTCH BIRDING in samenwerking met DANUBIA BELGIUM

ZEISS WEST 30 JAAR GARANTIE	NLG
10 x 40 BGAT (rubber) + speciale tas	1725
7 x 42 BGAT (rubber)	1595
8 x 56 BGAT (rubber)	1975
15 x 60 BGAT (rubber) compleet	2995
10 x 25 B + speciale tas	785
8 x 20 B	725
OPTOLYTH 30 JAAR GARANTIE	
Alpin 10 x 40 (rubber) + speciaal etui	755
Alpin 10 x 50 (rubber) + etui	825
Alpin 12 x 50 (rubber) + etui	895
Alpin 8 x 40 (rubber) + speciale tas	745
Touring 10 x 40 BGA (rubber) + speciale tas	1345
Touring 7 x 42 BGA (rubber) + speciale tas	1325
Royal 9 x 63 (rubber)	1495
Telescoop TBS 80 (groen rubber) + 20 x WA lens	1575
Telescoop TBS 80 (groen rubber) + 30 x lens	1545
40 x lens voor TBS 80	175
KOWA 3 JAAR GARANTIE	
TSN-1 (45°) + 20-60 x zoomlens	1415
TSN-1 (45°) + 20 x WA lens	1280
TSN-2 (recht) + 20-60 x zoomlens	1365
TSN-2 (recht) + 20 x WA lens	1225
TSN-3 (45°) + 20-60 x zoomlens	2280
OPTICRON	
10 x 40 ZWCF (rubber) WA	285
10 x 50 ZWCF (rubber) WA	295
Telescoop (45° , 60 mm) + 20-60 x zoomlens	895
JAPANESE / RUSSISCHE VERREKIJKERS	
8 x 30 Tanto USSR + etui	110
20 x 70 ZCF + etui	625
7-15 x 35 ZCF zoom + kompas	335
8 x 21 mini (rubber) + kompas	315
STATIEVEN	
Slik SL 67	425
Slik M 88	350
Autoraamstatief	115

Prijzen miv. BTW en porto

Wijzigingen voorbehouden

Bovenstaande artikelen kunnen besteld worden door het vereiste bedrag over te maken op giro 4148343 tnv Dutch Birding Association, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam, Nederland, ovv het/de gewenste artikel(en). De bestelling wordt binnen drie weken goed verpakt per post thuisbezorgd.

DIT BETEKENT STRAKS DEKKING ZOEKEN

De weersverwachting voor de toekomst: een verhoogde kans op oogafwijkingen en huidkanker door een steeds dunner wordende ozon-laag. Tegen het overdadig gebruik van ozon-vreters in onder andere spuitbussen, piepschuim en koelvloeistof voert Greenpeace actie. Zoals altijd doen wij dat zonder geweld. Maar zonder uw hulp zijn we nergens. Word daarom ook donateur van Greenpeace. Uw gift helpt ons echt enorm.

Ik help Greenpeace en word donateur. Als ik min. 110,- stort, krijg ik bovendien 4x per jaar het Greenpeace Magazine. Deze bon gaat naar: Greenpeace, Antw.nr. 10734, 1000 RA A'dam. Directe stortten kan ook: op giro nr. 3955530 (o.v.v. 'nieuwe donateur').

Naam: _____

Adres: _____

Postcode: _____ Plaats: _____

ZONDER UW HULP ZIJN WE NERGENS

GREENPEACE

Kleine Kokmeeuw te IJmuiden van juni 1988 tot januari 1989

Klaas J Eigenhuis

Op 16 juni 1988 ontdekte ik op het strand te IJmuiden Nh in een groep Kokmeeuwen *Larus ridibundus* en sterns een onvolwassen Kleine Kokmeeuw *L. philadelphia*. In tegenstelling tot de adulte vogel die zich op 4 augustus 1985 op exact dezelfde plek ophield (van Dongen & de Rouw 1987), verbleef deze vogel maanden achtereen zodat hij door vele vogelaars meerdere malen kon worden bestudeerd. De laatste waarnemingsdatum was 28 januari 1989 (Henk Buk).

104 Kleine Kokmeeuw *Larus philadelphia* en Kokmeeuw *L. ridibundus*, IJmuiden, Noordholland, 24 juni 1988 (Piet Munsterman)

Kleine Kokmeeuw te IJmuiden van juni 1988 tot januari 1989

beschrijving

De beschrijving is gebaseerd op veldnotities en dia's gemaakt op 16 juni 1988.

GROOTTE & BOUW Ongeveer als Kokmeeuw (waarmee direct vergelijkbaar), maar duidelijk minder 'massa' (geschatte verhouding 2:3). In vlucht vleugels spits als van Kokmeeuw. Staart vrijwel recht afgesneden, bij spreiding soms zwak wigvormig; linker middelste staartpen iets langer en smaller dan overige staartpenen. Poten duidelijk korter dan van Kokmeeuw (geschatte verhouding 3:4). Snavel duidelijk fijner en spitsler.

KOP & HALS Voorhoofd en teugel wit. Vlekke-rijge overgang van voorhoofd naar donkerder kruin. Op oorstreek donkere zwartachtige iets afgeronde vlek van ongeveer tweemaal oogdoorsnede, via kruin door smalle veegachtige grijsbruine baan verbonden met vlek aan andere zijde ('koptelefoon'). Soortgelijke maar nog vagere verbinding van oog tot oog, daardoor smalle witte oogring vooral boven oog tot uitdrukking ko-

mend. Achterhoofd en achterhals lichtgrijs. Voor- en zijhals wit, geleidelijk overgaand in grijs van achterhals. Kin en keel wit.

BOVENDELEN Mantel, schouder en rug egaal neutraalgrijs (S 40-50 uit Küppers 1978; vergelijking werd gemaakt met levende Kokmeeuw in het veld, die fractie lichter grijs is, en balg van andere Kokmeeuw). Stuit en bovenstaartdekveren wit.

ONDERDELEN Wit.

BOVENVLEUGEL Buitenste vier handpennen zwart, met subterminale brede witte band langs terminale half-zo-brede zwarte band; witte band door smalle zwarte lijnen (buitenvlaggen) onderbroken. Middelste twee handpennen vrij egaal lichtgrijs met smalle scherp afgetekende zwarte top. Armpennen egaal lichtgrijs met scherpe terminale zwartachtige top, aldus smalle maar duidelijke armpenbaan vormend. Tertials zwart-

105 Kleine Kokmeeuw *Larus philadelphia*, IJmuiden, Noordholland, 18 juni 1988, ruiscore c 3
(Arnoud B van den Berg)

106 Kleine Kokmeeuw *Larus philadelphia*, IJmuiden, Noordholland, 9 juli 1988, ruiscore c 27 (Dieter Oelkers)

bruin met vrij brede witachtige rand; mogelijk één van tertials lichtgrijs. Grote en vermoedelijk meeste middelste dekveren egaal neutraalgrijs, ongeveer even licht als mantel. Kleine en vermoedelijk enkele middelste dekveren zwartbruin, zowel in zit als in vlucht opvallende diagonale armbaan vormend; diagonale armbaan duidelijk lichter (bruiner) dan zwartachtige partijen op handvleugel maar donkerder dan armbaan bij Kokmeeuw in eerste zomerkleed; in zit diagonale armbaan aan uiteinden breedst, in midden bijna onderbroken. Kleinste dekveren egaal lichtgrijs. Grote, middelste en kleine handdekveren wit; zwarte vlek op buitenste grote en middelste middelste handdekveren, daardoor buitenhand bonte aanblik gevend.

ONDERVLEUGEL Handpennen min of meer transparant wit met scherp afstekende zwarte toppen. Armpennen lichtgrijs met eveneens scherp begrensde zwarte toppen. Oksel en ondervleugeldekveren wit.

STAART Alle pennen behalve linker mid-

delste wit met nagenoeg terminale zwarte top (kleinst aan buitenste pen); linker middelste pen volledig wit.

NAAKTE DELEN Oog zwart, ook vanaf korte afstand geen contrast tussen pupil en iris zichtbaar. Snavel zwart, met vanaf korte afstand zichtbare lichtere basis. Poot, inclusief zwemvliezen licht vleeskleurig, nagels zwart.

RUI & SLEET Binnenste drie handpennen ontbrekend of niet zichtbaar. Armpennen alle aanwezig. Linker- en rechtvleugel symmetrisch. Hand-, arm- en staartpennen met sleet (witte toppen nagenoeg volledig ontbrekend).

GELUID Tijdens achtervolging van Visdief *Sterna hirundo* herhaald (*k*)*chèè* (niet overeenkomend met geluid in foeragerende groep op Peterson 1975). Later is dit geluid ook gehoord tijdens interacties met Kokmeeuw.

GEDRAG In op strand rustende groepen af en toe pikkend naar Kokmeeuw of Grote Stern *S. sandvicensis* maar niet opvallend

Kleine Kokmeeuw te IJmuiden van juni 1988 tot januari 1989

vaker dan andere vogels. Eenmaal uit groep opvliegend om overvliegende Vissdief korte tijd te achtervolgen. Gang dribbelend als gevolg van korte poten. Poottrappend in ondiepe strandplassen, dit onderbrekend om klein voedselpartikel op te pikken. Op 5 augustus werden van 20:00 tot 21:00 acht

scharretjes *Limanda limanda* van ongeveer 5 cm lengte verorberd. Deze werden gevangen terwijl de vogel in ondiep water langs de pier zwom. Grondelde daarbij. Gedroeg zich agressief tegenover parasiterende Kokmeeuw waardoor buit geen enkele keer verloren ging.

determinatie

Op grond van de combinatie van de volgende kenmerken kon de Kleine Kokmeeuw op naam worden gebracht: 1 het duidelijk geringere formaat dan van Kokmeeuw, 2 de transparant witte onderzijde van de handpennen in scherp contrast met de zwarte toppen van alle handpennen, 3 de recht afgesneden staart met scherp begrensde, smalle zwarte (sub)terminale staartband, 4 de licht vleeskleurige poten van ongeveer driekwart de lengte van die van Kokmeeuw, en 5 de witte binnenste grote handdekveren, zonder bruinzwarte toppen zoals bij Kokmeeuw. Deze kenmerken sloten alle andere meeuwen uit (cf Grant 1986, Harrison 1987).

Op grond van bovengenoemde kenmerken kon worden geconcludeerd dat de Kleine Kokmeeuw een onvolwassen vogel betrof. Hij is in het broedseizoen 1987 uit het ei gekomen, niet onaannemelijk in zijn normale broedgebied (Alaska en westelijk en midden Canada). Bent (1921) meldt dat de eieren in ieder geval van 10 juni tot 10 juli kunnen worden gevonden. De IJmuidense vogel was dus op 16 juni bijna een jaar oud.

ruï

De begonnen slagpenruï bij de Kleine Kokmeeuw te IJmuiden is het begin van de ruï naar het tweede (=adulte) winterkleed. Over de ruï van eerste zomer naar tweede winterkleed bij de Kleine Kokmeeuw schrijven Cramp & Simmons (1983): 'Timing probably similar to adult but not well elucidated'. Uit verschillende studies, vooral die van Walters (1978), blijkt dat de kleinere meeuwen in eerste zomerkleed gemiddeld eerder toe zijn aan het ruïen van de handpennen dan de adulte vogels. Dit lijkt noodzakelijk omdat de pennen afkomstig zijn uit het juveniele kleed, en dus ouder en meer gesleten zijn dan die van de adulte vogels. Het mag dan ook geen verrassing genoemd worden dat de onvolwassen Kleine Kokmeeuw op 18 juni al even ver met de handpenruï was gevorderd (voor zover dat in het veld kan worden vastgesteld) als de adulte Kleine Kokmeeuw op 4 augustus 1985 (van Dongen & de Rouw). De laatste auteurs vonden dat de aanvang van de ruï van de adulte vogel uit 1985 later was dan die van adulte Kokmeeuwen. De onvolwassen Kleine Kokmeeuw van IJmuiden vertoonde geen opvallend ruïverschil met onvolwassen Kokmeeuwen. Hij had op 18 juni drie handpennen afgeworpen. Walters stelde vast dat onvolwassen Kokmeeuwen in een kolonie te Amsterdam half juni gemiddeld hun derde handpen hadden afgeworpen en eind juni gemiddeld hun vierde (en soms hun vijfde). Benadrukt moet worden dat over de ruï van de Kokmeeuw veel kennis

Kleine Kokmeeuw te IJmuiden van juni 1988 tot januari 1989

107 Kleine Kokmeeuw *Larus philadelphia*, IJmuiden, Noordholland, 20 juli 1988, ruiscore c 37 (Karel Mauer) **108** Kleine Kokmeeuw *Larus philadelphia*, IJmuiden, Noordholland, 8 augustus 1988, ruiscore c 44 (Arnoud B van den Berg)

Kleine Kokmeeuw te IJmuiden van juni 1988 tot januari 1989

aanwezig is maar dat dit bij de Kleine Kokmeeuw bepaald niet het geval is. Hierdoor moet een vergelijking tussen beide soorten globaal blijven.

Zoals te verwachten bij hand-, arm- en staartpenen van een jaar oud, waren de witte toppen van deze veren bij de Kleine Kokmeeuw te IJmuiden nagenoeg volledig afgesleten. De linker centrale staartpen die de zwarte top miste en iets langer was dan de overige staartpenen, is vermoedelijk een vervanging nadat de oorspronkelijke pen verloren is gegaan (Stresemann & Stresemann 1966, J Walters pers med). Het lengteverschil tussen deze en de andere staartpenen mag niet geheel aan verschil in slijtage worden geweten; de tweede generatie staartpenen is doorgaans iets langer dan de eerste.

verdere verloop van de rui

Uit de foto's blijkt het verloop van de slagpenrui. Op 14 augustus was de buitenste slagpen volledig uitgegroeid. De slagpenrui is naar schatting omstreeks 1 juni begonnen en heeft dus c 75 dagen geduurd. De ruisnelheid ($50:75 = 0.67$ PMS/dag) was daarmee gelijk aan die van onvolwassen Kokmeeuw (Walters). Op 16 juni waren alle staartpenen nog oud, behalve de vervangende linker centrale pen. Op 31 juli was alleen t5 (van binnen naar buiten genummerd) links nog oud, de overige staartpenen waren nieuw of nog in de groei. De bruinzwarte vleugeldekken waren op 20 juli in zit al niet meer te zien, maar in vlucht bleken de kleinste dekveren nog ongeruid. De allerbinnenste armpennen waren op 31 juli nog oud. De kop- en halstekening is sinds 16 juni niet of nauwelijks veranderd. Deze vogel heeft dus in zijn eerste zomerkleed geen kopkap ontwikkeld, hoewel volgens Dwight (1901) dit bij een groot aantal vogels waarschijnlijk wél gebeurt. Rond 20 juli was aan de rechter kopzijde een lichte olieverontreiniging ontstaan, die de vogel in dit geval gelukkig geen parten heeft gespeeld. De onderdelen bleven wit. Er werd ook geen roze zweem vastgesteld. De naakte delen bleven gedurende de hele waarnemingsperiode ongewijzigd van kleur.

Er zijn in de literatuur nauwelijks gedetailleerde gegevens over de rui van de Kleine Kokmeeuw beschikbaar. Uit Britton (1979) blijkt dat de rui van eerste zomer naar tweede (adult) winterkleed ook later in het jaar beëindigd kan zijn dan de hier gedocumenteerde rui van de vogel van IJmuiden.

dankwoord

Ik dank allen die mij hebben geholpen, met name Arnoud van den Berg, Hans Gebuis, Jaap van 't Hof en Piet Munsterman voor het beschikbaar stellen van foto's, en Dolf Boddeke, Gerald Driessens, Ted Hoogendoorn, Dirk Moerbeek en J Walters voor hun opmerkingen.

summary

BONAPARTE'S GULL AT IJMUIDEN FROM JUNE 1988 TO JANUARY 1989 From 16 June 1988 to 28 January 1989, a Bonaparte's Gull *Larus philadelphia* was present at IJmuiden, Noordholland. During its stay, the moult from first-summer to adult winter plumage could be studied. Timing did not seem different from that of immature Black-headed Gulls *L. ridibundus*. This was the se-

Kleine Kokmeeuw te IJmuiden van juni 1988 tot januari 1989

cond record of this species for the Netherlands. The first Bonaparte's Gull, in adult summer plumage, was on exactly the same place on 4 August 1985.

verwijzingen

- Bent, A C 1921. Life histories of North American gulls and terns. New York.
Britton, D 1979. Identification of Bonaparte's Gull. Br Birds 72: 339-340.
Cramp, S & Simmons, K E L 1983. The birds of the Western Palearctic 3. Oxford.
van Dongen, R M & de Rouw, P W W 1987. Kleine Kokmeeuw te IJmuiden in augustus 1985. Dutch Birding 9: 55-59.
Dwight, J D Jr 1901. The sequence of moults and plumages of the Laridae (gulls and terns). Auk 18: 49-63.
Grant, P J 1986. Gulls: a guide to identification. Tweede druk. Calton.
Harrison, P 1987. Seabirds of the world, a photographic guide. Londen.
Küppers, H 1978. DuMont's Farben-Atlas: über 5500 Farbnuancen mit Kennzeichnung und Mischanleitung. Keulen.
Peterson, R T 1975. A field guide to western bird songs. Cassette. Boston.
Stresemann, E & Stresemann, V 1966. Die Mauser der Vögel. J Orn 107 (Sonderheft).
Walters, J 1978. The primary moult in four gull species near Amsterdam. Ardea 66: 32-47.

Klaas J Eigenhuis, Seringenstraat 6, 1431 BJ Aalsmeer, Nederland

Rare birds in the Netherlands in 1988

Arnoud B van den Berg, Rolf A de By & CDNA

This is the ninth annual report on rare birds in the Netherlands to be published in Dutch Birding. It includes records dating from 1988 (some into 1989 for long-staying individuals) as well as belated and reconsidered records mainly from 1980-1987 which have been evaluated by the Dutch rarities committee, the Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna CDNA. Scarce (sub)species covered by a more extensive report to be published in Limosa are listed in appendix 1.

The details included (if available) for each accepted record are: province and locality; date(s); number of birds when more than one, plumage and sex; if trapped, photographed, sound-recorded or found dead, where specimen is stored; names of up to three observers and relevant references to the literature (which normally includes (inter)national, not regional journals). Numbers after each (sub)species' name refer to the total numbers of individuals 1 since 1

Rare birds in the Netherlands in 1988

January 1980 but excluding 2 the current year. (Sub)species marked with an asterisk * are new to the Dutch list. The following CDNA members voted on some or all of the records in this report: Arnoud B van den Berg, J J (Han) Blankert, Rolf A de By, Paul de Heer, Edward J van IJzendoorn, Peter de Knijff, Cock Reijnders, Jowi W de Roever en Joke E Winkelman. Records should be sent to Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, Netherlands, preferably using standard record forms which can be obtained free of charge from Peter de Knijff, Cederstraat 37, 2404 VC Alphen aan den Rijn, Netherlands.

The year 1988 produced (at least) two new species for the Netherlands, Pied Wheatear *Oenanthe pleschanka* in May on Schiermonnikoog, Friesland, and Desert Warbler *Sylvia nana* in October-November at Zandvoort, Noordholland. The status of a Northern Mockingbird *Mimus polyglottos* discovered on 16 October on Schiermonnikoog is still under discussion. Two other additions to the Dutch list concern Blyth's Pipit *Anthus godlewskii* trapped and collected on 13 November 1983 at Westenschouwen, Zeeland, and Northern Oriole *Icterus galbula* trapped on 14 October 1987 on Vlieland, Friesland. No less than five species recorded in 1988 had only one previous accepted record: Franklin's Gull *Larus pipixcan* (1987), Bonaparte's Gull *L. philadelphia* (1985), Eagle Owl *Bubo bubo* (one long-staying 1973-1981), Calandra Lark *Melanocorypha calandra* (1980) and Olive-backed Pipit *A. hodgsoni* (1987). Eye-browed Thrush *Turdus obscurus* was recorded for the first time in the 1980s.

It is noteworthy that of the species considered by the CDNA but not included in this report (appendix 1), three were not recorded in 1988: Great Bustard *Otis tarda*, Cetti's Warbler *Cettia cetti* and Fan-tailed Warbler *Cisticola juncidis*, and two were recorded only once: Bee-eater *Merops apiaster* and Treecreeper *Certhia familiaris*. (It seems likely that in the future Dutch Birding will report on these five species, and perhaps also on the eight remaining species considered but not included in this report.)

systematic list of accepted records

Storm Petrel *Hydrobates pelagicus* 5,1

NOORDHOLLAND Texel, 8 December, photographed (via A J Dijkse).

The weakened bird was found alive on the lighthouse at Eyerlandse Gat and could be released soon after.

Squacco Heron *Ardeola ralloides* 9,1

ZUIDHOLLAND Meijendel, 19 May, adult (J F van Dijken).

All 10 recent records were in May-August.

Greater Flamingo *Phoenicopterus ruber roseus* 7,3

FRIESLAND Steile Bank, 27 July to 6 November, max two adults (B J Koks, T Haitjema, K Zwaan et al).

ZEELAND Sirjansland, 18 February, two adults and one immature (L J R Boon, A de Bruin et al).

The two adults of 18 February are considered to be the same as those published for 1987 (Blankert et al 1988).

Until a few years ago, the specific identifica-

tion of flamingoes in the Netherlands was often neglected. Apparently, the proportion of possibly wild birds belonging to the Eurasian subspecies is larger than previously known (cf van den Berg 1987).

Ross's Goose *Anser rossii* 1,2

ZEELAND Wissenkerke, 20-27 January, two adults, photographed (E J van Huijsteeden, F Dorèl, P de Knijff et al); Biervliet, 23 May, adult (H Castelijns, W de Kock). The bird of Biervliet is considered to be one of the two birds of Wissenkerke. These two might be the same as those reported in October 1987 - January 1988 in Westvlaanderen, Belgium, and later in 1988 at several other locations in the Netherlands (cf van der Burg et al 1988). Because of (still undocumented) reports of two birds in summer and autumn 1988 on Goeree-Overflakkee, Zuidholland, van Dongen (1989) argued that a wild origin seems unlikely.

Black Brant *Branta bernicla nigricans* 33,5

FLEVOLAND Urk, 16 January, adult (A J Dijkstra).

FRIESLAND Schiermonnikoog, 30 January to 4 February, adult (D J Moerbeek, W Wiegant); Schiermonnikoog, 1-4 February, adult (D J Moerbeek); Schiermonnikoog, 19 November, adult (D J Moerbeek, T M van der Have).

GRONINGEN Kloosterburen, 5 May, adult (P A Roos).

1983 FRIESLAND Schiermonnikoog, 23 December to 30 January 1984, adult (P A Roos, J Kooiker).

1985 FRIESLAND Schiermonnikoog, 15-17 December, adult (P A Roos).

1986 GRONINGEN Kloosterburen, 26 March, adult (P A Roos, R M van Dongen, P W W de Rouw).

1987 FRIESLAND Paesens, 7-19 May, adult (P A Roos); Ameland, 9 November, adult (T Damm).

In total, 46 individuals have been recorded in the Netherlands. Hitherto, only adults have been identified.

American Wigeon *Anas americana* 7,1

FRIESLAND Schiermonnikoog, 17-23 October, male (M Berlijn et al).

The CDNA awaits further records of this bird which presumably stayed for several months.

Green-winged Teal *Anas crecca carolinensis* 1,1

GRONINGEN Lauwersmeer, 26 April, adult male (M Olthoff).

The only other post-1979 record was in May 1985.

Blue-winged Teal *Anas discors* 6,3

FLEVOLAND Oostvaardersdijk, 31 August, male eclipse plumage (L van der Veen, M Berlijn et al).

GRONINGEN Eemshaven, 29 April to 1 May, adult male summer plumage, photographed (A de Bruin et al).

ZUIDHOLLAND Meijndel, 28 April, adult male (G van der Bent, L J R Boon et al).

There is a total of 13 records of which seven during April-May.

Ring-necked Duck *Aythya collaris* 5,1

FLEVOLAND Pampushaven, 17 April, adult male (F Vogelzang, G van Duin et al).

LIMBURG Grathem, 16 January to 14 February, adult male, photographed (M Berlijn, E A W Ernens, P van Scheepen et al).

The bird at Grathem is considered to be the same long-staying individual that was recorded for the first time on 26 February 1982 at Roermond, Limburg.

White-headed Duck *Oxyura leucocephala* 2,1

ZUIDHOLLAND Maasdijk, 9-11 December, photographed (E Hartman, R Hofland et al).

The CDNA awaits records to confirm that this female or first-winter male stayed until March 1989.

Baillon's Crake *Porzana pusilla* 8,2

NOORDHOLLAND Zwanenwater, 14-23 May,

Rare birds in the Netherlands in 1988

male, sound-recorded (J W de Roever et al); Naardermeer, 26 May, male, sound-recorded (G van Duin, F Vogelzang).

Usually this species is identified only by its voice. Such records are only accepted when sound-recordings are available.

Little Bustard *Tetrax tetrax* 4,1

NOORDBRABANT Vliegbasis de Peel, 14 April, female (R Wildekamp, F Aelberts).

All five recent records have been in December-April.

Stone-curlew *Burhinus oedichnemus* 9,1

NOORDHOLLAND Texel, 3 May (A J Dijkse, H Hoek).

The previous record of this former (not since 1957) breeding bird was in 1984.

Black-winged Pratincole *Glareola nordmanni* 9,1

ZEELAND Ritthem, 3 August, adult summer plumage (A Joesse & R Joesse).

Six of the other nine post-1980 records were also in August. It is interesting to note that in the last decade this species has been recorded five times more frequently in the Netherlands than Collared Pratincole *G pratincola*.

Pectoral Sandpiper *Calidris melanotos* 16,5

FLEVOLAND Oostvaardersplassen, 27-28 July, adult (M Berlijn et al); Oostvaardersplassen, 18 September, adult (R Kampf, G Dumay et al); Oostvaardersplassen, 19 November, juvenile (M Berlijn).

GRONINGEN Lauwersmeer, 10 May, adult summer plumage, photographed (W Steenge, A de Bruin et al, van der Burg et al 1988); Garrelsweer, 10-13 May, adult summer plumage, photographed (E J Boekema, A de Bruin, M Olthoff et al).

There seems to be a steady increase of records every year in this species. A large proportion of these birds might be of eastern (ie, Asian) origin which could explain the low number of Dutch records of other transatlantic waders regularly record-

ed in Britain, such as White-rumped Sandpiper *C fuscicollis* (only one Dutch record).

Broad-billed Sandpiper *Limicola falcinellus* 17,5

GRONINGEN Lauwersmeer, 9-11 May, three adult summer plumage, photographed (E G C van Ommen, A de Bruin et al); Lauwersmeer, 26-28 May, adult summer plumage (P A Roos, E B Ebels et al).

ZEELAND Boerengat, 28 May, adult summer plumage (H Castelijns, A Bourgonje).

May is obviously the best month to see this species and the Jaap Deensgat in the Lauwersmeer the best place.

Buff-breasted Sandpiper *Tryngites subruficollis* 2,1

GRONINGEN Eemshaven, 18-19 October, adult, photographed (M Geertsema, S de Bruin et al).

This was the sixth record for the Netherlands.

Long-billed Dowitcher *Limnodromus scolopaceus* 4,1

GRONINGEN Lauwersmeer, 4-7 May, adult summer plumage, photographed (I de Boer, A de Bruin et al, van der Burg et al 1988).

Another Jaap Deensgat speciality, this bird may have been the same individual that occurred here in July 1987 (and May 1989).

Terek Sandpiper *Xenus cinereus* 5,1

LIMBURG Buggenum, 16-21 May, adult, photographed (R Cuypers, A B van den Berg, M Berlijn et al).

This was the seventh record for the Netherlands and the fifth in May-June (cf Mauer & van IJzendoorn 1987). It was probably the first time in the Netherlands that a Terek Sandpiper song could be heard when the bird reacted to a cautious play-back.

Wilson's Phalarope *Phalaropus tricolor* 7,1

GRONINGEN Lauwersmeer, 10 May, adult female summer plumage, photographed (P Knolle, S de Bruin et al, Lichtenbeld 1988).

109 Franklin's Gull *Larus pipixcan*, adult male, Rotstergaast, Friesland, June 1988 (*M Versluys*) 110 Black Guillemot *Cephus grylle*, Scheveningen, Zuidholland, May 1987 (*René van Rossum*)

Rare birds in the Netherlands in 1988

There are 15 records evenly distributed over April-October.

Franklin's Gull *Larus pipixcan* 1,1

FRIESLAND Rotstergaast, 10 June, adult male, found dead and photographed, specimen in collection Fries Natuurmuseum (M Versluys, via J Fokkema, Beers & Fokkema 1988).

This weakened bird died within 1 h after its discovery. One year earlier a second calendar year Franklin's in Noordbrabant represented the first for the Netherlands.

Bonaparte's Gull *Larus philadelphia* 1,1

NOORDHOLLAND IJmuiden, 16 June to 28 January 1989, first-summer plumage moulting to second-winter plumage, photographed (K J Eigenhuis, J van 't Hof, W Hoogendoorn et al, van der Burg et al 1988, 1989b, Eigenhuis 1989, Lichtenbeld 1989).

This long-staying bird was the second recorded in the Netherlands. The previous record was an adult that stayed for a single day, at exactly the same place, on 4 August 1985.

Iceland Gull *Larus glaucooides* 22,2

FRIESLAND Schiermonnikoog, 11 August, first-summer plumage (J Letschert, P S Ruiters, E Nieboer).

NOORDHOLLAND Texel, 23 October, first-winter plumage (T J C Luyendijk, M Berlijn et al).

In view of well-known problems in providing good descriptions to exclude aberrant individuals of other gull species, it is good to see that the number of accepted records is higher than that of the rejected records.

Black Guillemot *Cephus grylle* 13,0

1986 NOORDHOLLAND IJmuiden, 2 November, first-winter plumage (R Kraayeveld & K Kraayeveld).

1987 ZUIDHOLLAND Scheveningen, 9-12 May, adult summer plumage, photographed (M Simonis, A de Bruin, G C A Sangster et al, Lichtenbeld 1987).

There is a total of 42 records for the Netherlands.

Eagle Owl *Bubo bubo* 0,1

LIMBURG Zuid-Limburg (exact locality withheld), 4-14 February, photographed and sound-recorded (P Vossen, E B Ebels et al, Vossen 1988).

The successful reintroduction of this species in the FRG probably explains its occurrence in the south-eastern part of the Netherlands. The CDNA still awaits records from 1982 onwards for Limburg. The only previous accepted record was a long-staying individual in a coastal pine forest at Den Helder, Noordholland, during 1973-1981 (cf Steinhaus 1981).

Roller *Coracias garrulus* 4,2

UTRECHT Driebergen, 5 July, adult (R Griffioen, K Uilhoorn, P Weers).

ZUIDHOLLAND Meijndel, 15 May, adult (M Hemkes, C Dekker et al).

1982 NOORDHOLLAND Camperduin, 10 September (H Bakkenes, N Dijkstra, N F van der Ham; correction of previously published date in Blankert et al 1986).

It was nearly six years ago that this species was last recorded (in 1982).

Calandra Lark *Melanocorypha calandra* 1,1

NOORDHOLLAND Texel, 16 May, photographed (P A J van der Wolf, van der Wolf 1989).

This was the second record for the Netherlands; the first was in October 1980.

Short-toed Lark *Calandrella brachydactyla* 4,2

NOORDHOLLAND Kennemerduinen, 24 April, trapped and photographed (ringing group van Lennep, van der Burg et al 1988); Egmond-Binnen, 30 April, photographed (D J Moerbeek, A B van den Berg et al).

There are nine records for the Netherlands, all in Noord- and Zuidholland, six in September-November and three in April-May. The bird at Egmond-Binnen was only the second seen away from a ringing station.

Red-rumped Swallow *Hirundo daurica* 3,2
FRIESLAND Kornwerderzand, 13 May (D J Moerbeek, T M van der Have).

ZUIDHOLLAND Alphen aan den Rijn, 23 May (E van der Burg, K Kraayeveld et al).

There are seven records for the Netherlands: one in April, four in May and two in October.

***Blyth's Pipit** *Anthus godlewskii* 1,0

1983 ZEELAND Westenschouwen, 13 November, first calendar year female, trapped and photographed, specimen in collection ZMA (ringing group Nebularia, L van Ree, C S Roselaar, Cramp 1988, Glutz von Blotzheim & Bauer 1985).

The bird died after being trapped and was identified when received at ZMA. It took several years before the specimen could be seen and considered by the CDNA. Details of the bird were published in Glutz von Blotzheim & Bauer (1985) and Cramp (1988). Its identification was primarily based on measurements (mm): wing 93, tail 64, bill 16.6, tarsus 27, hindclaw 12.8.

Olive-backed Pipit *Anthus hodgsoni* 1,1

ZUIDHOLLAND Alphen aan den Rijn, 20 April, male (E van der Burg, A de Knijff & P de Knijff, van der Burg & de Knijff 1989).

The bird was seen singing during the late afternoon. It was the second record for the Netherlands. The first was discovered exactly six months earlier on Texel, on 20 October 1987.

Red-throated Pipit *Anthus cervinus* 30,5

GRONINGEN Eemshaven, 10 May, summer plumage (L J R Boon, P M Gnodde, H van der Jeugd); Eemshaven, 13-15 May, two summer plumage, photographed and sound-recorded (A de Bruin et al).

NOORDHOLLAND Kreileroord, 15 May, sound-recorded (R E Brouwer, R Alma, O L de Vries).

ZEELAND Breskens, 12 May, summer plumage (E Sanders, P van Tuil).

There is a high number of rejected records. When a record is mainly based on this species' distinct call, a sound-recording needs to be submitted to the CDNA.

Thrush Nightingale *Luscinia luscinia* 9,4

DRENTHE Paterswolde, 22-23 May, male, sound-recorded (A de Bruin et al).

FRIESLAND Vlieland, 9 September, trapped (K Terpstra); Vlieland, 15 September, trapped and photographed (K Terpstra).

NOORDHOLLAND Egmond aan den Hoef, 20-27 May, male, photographed and sound-recorded (A Wijker, M Berlijn, D J Moerbeek et al).

The best year for singing birds since 1980.

Red-spotted Bluethroat *Luscinia svecica svecica* 13,1

NOORDHOLLAND Den Helder, 11 May, male summer plumage (C S L van der Vliet et al).

The bird was reported to stay for one day only, as is usually the case in this subspecies.

***Pied Wheatear** *Oenanthe pleschanka* 0,1

FRIESLAND Schiermonnikoog, 28 May, female, photographed (T M van der Have, A B van den Berg et al, Anonymus 1989, van der Burg et al 1988, van der Have 1989).

This bird constituted the first record for the Netherlands. There is only one spring record further west, on 28 May 1978 in Britain.

White's Thrush *Zoothera dauma* 1,1

GELDERLAND Wageningen, 17 March (G T M Derksen).

This was the 14th record for the Netherlands and the second spring record. Apart from a bird in April 1953 and one bird in December 1955, the remaining 11 were recorded in September-October.

Eye-browed Thrush *Turdus obscurus* 0,1

NOORDHOLLAND Texel, 30 September to 4 October, first calendar year male, photographed (P Böhre, L van der Veen, J W de Roever et al, Böhre & van der Veen 1989, van der Burg et al 1988, 1989a).

This is the third record of this species for the Netherlands. A specimen was obtained in October 1847 at Velsen, Noordholland, and two birds were present in April 1977 at Amstelveen, Noordholland.

111 Eye-browed Thrush *Turdus obscurus*, Texel, Noordholland, October 1988 (Arnoud B van den Berg)

River Warbler *Locustella fluviatilis* 4,1
ZUIDHOLLAND Vlaardingen, 24-25 May, male, photographed and sound-recorded (W Breedveld, M Berlijn et al, van der Burg et al 1988, Lichtenbeld 1988).
This is the 12th record for the Netherlands; all except the first three records were of singing birds in spring.

112 Pallas's Warbler *Phylloscopus proregulus*, Texel, Noordholland, October 1988 (Jan van Laar)

Booted Warbler *Hippolais caligata* 2,1
NOORDHOLLAND Kennemerduinen, 21 September, first calendar year, trapped and photographed (ringing group van Lennep, van den Berg 1989, van der Burg et al 1988). This is the third record for the Netherlands. The previous two were in October and also trapped.

Subalpine Warbler *Sylvia cantillans* 10,1
ZUIDHOLLAND Maasvlakte, 9 May, male summer plumage, photographed (B W van Dijk, A Velthuisen et al).
All records since 1980 were in spring.

***Desert Warbler** *Sylvia nana* 0,1
NOORDHOLLAND Amsterdamse Waterleidingduinen, 30 October to 3 November, photographed (F G S M Hieselaar, A B van den Berg, A de Bruin et al, Anonymus 1988, 1989, van der Burg et al 1989a, Hieselaar 1988, 1989, Lichtenbeld 1989).
This is the first record of this species for the Netherlands. Like in all other 21 records in north-western Europe (Britain 5, FRG 1, Scandinavia 15), it concerned the eastern subspecies *S n nana*.

Greenish Warbler *Phylloscopus trochiloides* 4,1
FRIESLAND Schiermonnikoog, 29 May, male, sound-recorded (T M van der Have et al).
This bird stayed for a single day. It is remarkable that only one bird was recorded in the Netherlands, considering the unusually large number recorded in Denmark and Sweden during spring 1988.

Pallas's Warbler *Phylloscopus proregulus* 18,4
NOORDHOLLAND Texel, 20-22 October, sound-recorded (G van Aalst, J J Bakhuizen, J Scharringa et al); Texel, 22 October (L J R Boon, J Scharringa et al); Texel, 22 October (K Kraayeveld, J van 't Bosch, B de Lange).
ZUIDHOLLAND Den Haag, 24-28 April (C Fortgens, F van der Meer, G C A Sangster et al).
There are 31 records of this species for the

Rare birds in the Netherlands in 1988

113 Woodchat Shrike *Lanius senator*, Katwijk, Zuidholland, April 1988 (René van Rossum)

Netherlands and the annual numbers are increasing.

Dusky Warbler *Phylloscopus fuscatus* 7,1
ZUIDHOLLAND Rotterdam, 20 October (B J Hill).

After two in 1986 and five in 1987, this year showed a decrease. The bird was onboard the *M-T Bluebird*, a chemical tanker, on the river Maas.

Bonelli's Warbler *Phylloscopus bonelli* 7,1
LIMBURG Epen, 6-18 May, male, photographed and sound-recorded (M Argeloo, E B Ebels et al, van der Burg 1988).
If subspecifically identified, it appears that inland records of singing birds are of the western subspecies *P b bonelli* while the (rarer) coastal records of singing birds were of the eastern subspecies *P b orientalis*.

Iberian Chiffchaff *Phylloscopus collybita brehmii* 3,1
GRONINGEN Ter Apel, 10 May, male, sound-recorded (N de Vries, R Blaauw, E J Boekema).
1986 NOORDHOLLAND Bergen, 15 June, male (D Vlugt).

Normally, records of this subspecies are considered unacceptable when not accompanied by a sound-recording.

Woodchat Shrike *Lanius senator* 16,1
ZUIDHOLLAND Katwijk, 18 April, photographed (K J Eigenhuis, M Berlijn et al, Lichtenbeld 1988).

1986 FLEVOLAND Knardijk, 23 May, adult male (R F J van Beusekom).

There are more spring than autumn records of this former (not since 1963) breeding bird.

Rose-coloured Starling *Sturnus roseus* 9,2

NOORDHOLLAND Texel, 22 October, juvenile, photographed (H P Braam, S Lilipaly, E Sanders et al).

ZUIDHOLLAND Hoek van Holland, 22 October, juvenile (P G Schrijvershof et al).

With four post-1979 records in October, this month seems to be the best for this species; the remaining seven are evenly distributed over May-September.

Arctic Redpoll *Carduelis hornemanni* 8,1
NOORDHOLLAND IJmuiden, 20 November, first-winter plumage (R Hofland & B Hofland).

A number of additional records in late 1988 is still under consideration.

Parrot Crossbill *Loxia pytyopsittacus* 239,1
GELDERLAND Tongeren, 30 October, female, trapped and photographed (K Terpstra).

After the large invasion in 1982-1983 a number of one or two records annually has become the usual pattern.

Scarlet Rosefinch *Carpodacus erythrinus* 50,11

FLEVOLAND Galjootweg, 12-26 June, adult male and adult female, photographed (P van Scheepen, F Schoenmakers, van der Burg et al 1988).

FRIESLAND Schiermonnikoog, 29 May, adult male (A Bosma).

Rare birds in the Netherlands in 1988

114 Blyth's Pipit *Anthus godlewskii*, first winter, November 1983 (lower), with Richard's Pipit *A richardi* (upper), collection ZMA (Arnouid B van den Berg) 115 Desert Warbler *Sylvia nana nana*, Amsterdamse Waterleidingduinen, Noordholland, November 1988 (Arnouid B van den Berg)

Rare birds in the Netherlands in 1988

GRONINGEN Groningen, 26-29 May, adult male, sound-recorded (M Olthoff et al).

NOORDHOLLAND Den Helder, 28 May to mid-July, two adult males, one adult female and two immatures, photographed and sound-recorded (M Zijp, M Berlijn, D J Moerbeek et al); Diemen, 13 September, adult male (R F J van Beusekom).

ZUIDHOLLAND Wassenaar, 13 August, juvenile, trapped and photographed (ringing group de Beer).

1987 ZUIDHOLLAND Den Haag, 29 June to 9 July, second calendar year male (P van Scheepen et al, extension of dates published previously, cf Blankert et al 1988); Scheveningen 29 June, third calendar year male (P van Scheepen et al).

The 1988 total of this new breeding bird for the Netherlands was less than that in 1987 when 38 individuals were recorded. Breeding was not recorded in 1988.

Rustic Bunting *Emberiza rustica* 14,1

FRIESLAND Terschelling, 13 May, adult female (J D Eerdmans).

1986 NOORDHOLLAND Texel, 14 October (A Vink).

All 14 records in 1980-1987 were in September (five) and October (nine).

Little Bunting *Emberiza pusilla* 22,1

FRIESLAND Vlieland, 21 September, first calendar year, trapped and photographed (K Terpstra).

1987 NOORDHOLLAND Castricum, 3 November, first calendar year, trapped and photographed (ringing group Castricum).

Of the 15 rare species of buntings *Emberizidae* recorded in the Netherlands (including four Nearctics), Little Bunting is the commonest with slightly less than 50 records.

***Northern Oriole** *Icterus galbula* 0,1

1987 FRIESLAND Vlieland, 14 October, immature female, trapped and photographed (H M van Eck et al).

This new species for the Netherlands is also

116 Booted Warbler *Hippolais caligata*, Kennemerduinen, Bloemendaal, Noordholland, September 1988 (Arnoud B van den Berg)

Rare birds in the Netherlands in 1988

one of the rarest for Europe (rivalled by Blyth's Pipit). Probably it constituted the first record for continental Europe. After being trapped on 14 October, it was held in captivity until 18 October during which

period it lost 6.2 g in weight. On 20 October, it was retrapped on the same place and showed 3.7 g increase in weight which seems to be a good argument in favour of the bird's wild origin.

systematic list of records not accepted

Cory's Shearwater *Calonectris diomedea*, Terschelling (Friesland) 31 October. Storm Petrel *Hydrobates pelagicus*, Marsdiep (Noordholland) 8 October, Continental Shelf 19 November (doubts about locality). Hadada Ibis *Bostrychia hagedash*, Grote Peel (Noordbrabant) 28 April to 10 October (considered escaped). Greater Flamingo *Phoenicopterus ruber roseus*, Lauwersmeer (Groningen) 17-19 April. Lesser Flamingo *P minor*, Steile Bank (Friesland) 8 September to 26 October. American Wigeon *Anas americana*, Zwartsluis (Overijssel) 22-25 March, Zwolle (Overijssel) 9 September, Blocq van Kuffeler (Flevoland) 21 November (considered to be a hybrid of other species). Hooded Merganser *Mergus cucullatus*, Edam (Noordholland) 24-27 January (considered escaped because of anomalies in behaviour). Short-toed Eagle *Circaetus gallicus*, Texel (Noordholland) 19 May. Pallid Harrier *Circus macrourus*, Blaricum (Noordholland) 13 May. Long-legged Buzzard *Buteo rufinus*, Ede (Gelderland) 25 April. Greater/Lesser Spotted Eagle *Aquila clanga/pomarina*, Texel 4-5 November. Japanese Quail *Coturnix japonica*, Sloodorp (Noordholland) 14-20 July (considered escaped). Baillon's Crake *Porzana pusilla*, Weerribben (Overijssel) 27 May (no sound recorded). Greater Sand Plover *Charadrius leschenaultii*, Texel 24 July. Semipalmated Sandpiper *Calidris pusilla*, Lauwersmeer 9 May. Great Snipe *Gallinago media*, Texel 5 October. Terek Sandpiper *Xenus cinereus*, Terschelling 15 October. Wilson's Phalarope *Phalaropus tricolor*, Brouwersdam (Zuidholland) 1 October. Franklin's Gull *Larus pipixcan*, Egmond-Binnen (Noordholland) 16 May. Ring-billed Gull *L delawarensis*, Ritthem (Zeeland) 12 February, Texel (Noordholland)

12-15 May (considered to be Common Gull *L canus*), Brouwersdam 21 December (considered to be Herring Gull *L argentatus*). Iceland Gull *L glaucoides*, Marsdiep 12 May. Crag Martin *Ptyonoprogne rupestris*, Schiermonnikoog (Friesland) 22 May. Red-throated Pipit *Anthus cervinus*, Lauwersmeer 9 May, Kampen (Overijssel) 14 May, Ameland (Friesland) 3 September, Terschelling 16 October. Yellow Wagtail *Motacilla flava feldegg*, Texel 6 May (no photograph, no sound-recording). Alpine Accentor *Prunella collaris*, Den Helder 30 April. Eye-browed Thrush *Turdus obscurus*, Den Haag (Zuidholland) January (considered escaped because of anomalies in plumage and behaviour). Dartford Warbler *Sylvia undata*, Maartensdijk (Utrecht) 27 June. Dusky Warbler *Phylloscopus fuscatus*, Texel 17 October. Rose-coloured Starling *Sturnus roseus*, Den Helder 15 October (pale Starling *S vulgaris* not excluded). Arctic Redpoll *Carduelis hornemanni*, Blocq van Kuffeler 20 November, Ede 3 December (three). Parrot Crossbill *Loxia pytyopsittacus*, Dwingeloo (Drenthe) 26 November, Ede 14 December (ten). Rustic Bunting *Emberiza rustica*, Schiermonnikoog 24 March, Schiermonnikoog 22 October. 1976 Bonelli's Eagle *Hieraetus fasciatus*, Schoorl (Noordholland) 2-3 October. 1984 Pallid Harrier *Circus macrourus*, Blaricum 19 September. Parrot Crossbill *Loxia pytyopsittacus*, Diever (Drenthe) 4 February (two). 1985 Bonaparte's Gull *Larus philadelphia*, Veerse Meer (Zeeland) 14-17 October. 1987 Red-throated Pipit *Anthus cervinus*, Katwijk (Noordholland) 18 October. Thrush Nightingale *Luscinia luscinia*, Schiermonnikoog 9 June.

references

- Anonymus 1988. Western Palearctic news. *Birding World* 1: 307-308, 379-380.
- Anonymus 1989. European news. *Br Birds* 82: 349-355.
- Beers, H & Fokkema, J 1988. Afdeling vogels. *Veld en Vitrine* 102: 1428-1430.
- van den Berg, A B 1987. Voorkomen, herkenning en status van flamingo's in Nederland. *Dutch Birding* 9: 2-7.
- van den Berg, A B 1989. Kleine Spotvogel te Bloemendaal in september 1988. *Dutch Birding* 11: 123-126.
- Blankert, J J & de By, R A 1988. Rare birds in the Netherlands in 1987. *Dutch Birding* 10: 167-177.
- Blankert, J J & Scharringa, C J G 1986. Rare birds in the Netherlands in 1983. *Dutch Birding* 8: 6-11.
- Böhre, P & van der Veen, L 1989. Vale Lijster op Texel in september en oktober 1988. *Dutch Birding* 11: 66-68.
- van der Burg, E, van Dongen, R M, Driessens, G & de Rouw, P W W 1988-89a. Recente meldingen. *Dutch Birding* 10: 102-108, 150-160, 195-204, 11: 40-51.
- van der Burg, E, van Dongen, R M, Driessens, G & de Rouw, P W W 1989b. Meldingen december 1988. *DB Nieuwsbrief* 1: 4-10.
- van der Burg, E & de Knijff, P 1989. Siberische Boompieper te Alphen aan den Rijn in april 1988. *Dutch Birding* 11: 74-76.
- Cramp, S 1988. *The birds of the Western Palearctic* 5. Oxford.
- van Dongen 1989. Ross' Gans in Nederland en België. *DB Nieuwsbrief* 1: 17-18.
- Eigenhuis, K J 1989. Kleine Kokmeeuw te IJmuiden van juni 1988 tot januari 1989. *Dutch Birding* 11: 145-151.
- Glutz von Blotzheim, U N & Bauer, K M 1985. *Handbuch der Vögel Mitteleuropas* 10-2. Wiesbaden.
- van der Have, T M 1989. Bonte Tapuit op Schiermonnikoog in mei 1988. *Dutch Birding* 11: 107-111.
- Hieselaar, F G S M 1988. Woestijngrasmus in de AW-duinen. *DB Nieuwsbrief* 0: 1-4.
- Hieselaar, F G S M 1989. Woestijngrasmus in AW-duinen te Zandvoort in oktober en november 1988. *Dutch Birding* 11: 111-114.
- Lichtenbeld, H J 1987-89. Veldwaarnemingen. *Vogeljaar* 35: 356-359, 36: 182-184, 222-224, 37: 47-48.
- Lichtenbeld, H J 1989. Tweede waarneming van Kleine Kokmeeuw in Nederland. *Vogeljaar* 37: 37.
- Mauer, K A & van IJzendoorn, E J 1987. Terekruiers in Nederland en Europa. *Dutch Birding* 9: 89-98.
- Steinhaus, G H 1981. Oehoe van Den Helder geschoten in februari 1981. *Dutch Birding* 3: 58.
- Vossen, P 1988. Oehoe in Zuid-Limburg in februari-april 1988. *Dutch Birding* 10: 187-188.
- van der Wolf, P 1989. Kalendarleeuwerik op Texel in mei 1988. *Dutch Birding* 11: 70-73.

*Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98,
2082 EG Santpoort-Zuid, Netherlands
Rolf A de By, Ankrot 19, 7523 LH Enschede, Netherlands*

APPENDIX 1 Systematic list of species not included in Dutch Birding report on rare birds but covered by Limosa report on scarce and rare birds. Species considered by CDNA are marked with 1 (the number of accepted records of each species for 1988 is given within brackets),

Rare birds in the Netherlands in 1988

those only recorded with 2; species marked with an asterisk * are no longer considered or recorded from 1 January 1989 onwards.

*Great Northern Diver *Gavia immer* 1 (6), Cattle Egret *Bubulcus ibis* 1 (2), *Little Egret *Egretta garzetta* 2, *Great White Egret *E alba* (up to 1 January 1985 1, since then 2), *Black Stork *Ciconia nigra* 2, Lesser White-fronted Goose *Anser erythropus* 1 (8), *Snow Goose *A caerulescens* 2, *Red-breasted Goose *Branta ruficollis* 2, *Ferruginous Duck *Aythya nyroca* 2, *White-tailed Eagle *Haliaeetus albicilla* 2, *Red-footed Falcon *Falco vespertinus* 2, Great Bustard *Otis tarda* 1 (-), Black-winged Stilt *Himantopus himantopus* 2, Marsh Sandpiper *Tringa stagnatilis* 1 (4), *Grey Phalarope *Phalaropus fulicarius* 2, Long-tailed Skua *Stercorarius longicaudus* 1 (14), *Mediterranean Gull *Larus melanocephalus* 2, *Sabine's Gull *L sabini* 2, *Yellow-legged Gull *L cachinnans* 1 (7), *Glaucous

Gull *L hyperboreus* 2, Gull-billed Tern *Gelochelidon nilotica* 1 (17), *Caspian Tern *Sterna caspia* 2, Whiskered Tern *Chlidonias hybridus* 1 (3), *White-winged Black Tern *C leucopterus* (up to 1 January 1985 1, since then 2), *Little Auk *Alle alle* 2, Bee-eater *Merops apiaster* 1 (1), *Hoopoe *Upupa epops* 2, *Richard's Pipit *Anthus richardi* 1 (32), *Dipper *Cinclus cinclus* 2, Cetti's Warbler *Cettia cetti* 1 (-), Fan-tailed Warbler *Cisticola juncidis* 1 (-), Aquatic Warbler *Acrocephalus paludicola* 1 (9), Barred Warbler *Sylvia nisoria* 1 (5), *Yellow-browed Warbler *Phylloscopus inornatus* 1 (74), *Red-breasted Flycatcher *Ficedula parva* 2, Treecreeper *Certhia familiaris* 1 (1), *Penduline Tit *Remiz pendulinus* 1 (20), *Nutmcracker *Nucifraga caryocatactes* 2.

notes on asian-pacific birds

Taxonomic affinities of *Bradypterus montis* The Java Scrub Warbler *Bradypterus montis montis* (Hartert 1896) has long been considered a rare, somewhat enigmatic bird species with uncertain taxonomic affinities (Docters van Leeuwen 1929, van Bemmelen-Lieneman & van Bemmelen 1940, MacKinnon 1988, Holmes & Nash 1989). This taxon occurs in Central and East Java, Indonesia, and is generally rare in collections, except for the large series collected by M Bartels Sr at Sikatok on Gunung Sindoro, Central Java (preserved in the Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, Leiden, Netherlands). Only in recent years has the species been regularly observed on several mountains in central and eastern Java and have its vocalizations been recorded on tape (Paul Andrew, Bas van Balen in litt). Despite recent efforts of a number of observers on Timor, Indonesia, the species has not been reliably observed since 1932, when G Stein collected the two known specimens of the Timor Scrub Warbler *Bradypterus montis timoriensis* Mayr 1949, at 1800 m on Gunung Mutis. White & Bruce (1986), however, mention an undocumented sight record near Same in August 1972. In May 1989, I failed to locate scrub warblers at the appropriate altitudes on Gunung Mutis but I could study birds at Gunung Bromo, East Java, during 18-20 June 1989. Recently, *Bradypterus* was recorded from Bali, Indonesia (Peter Kennerley in litt).

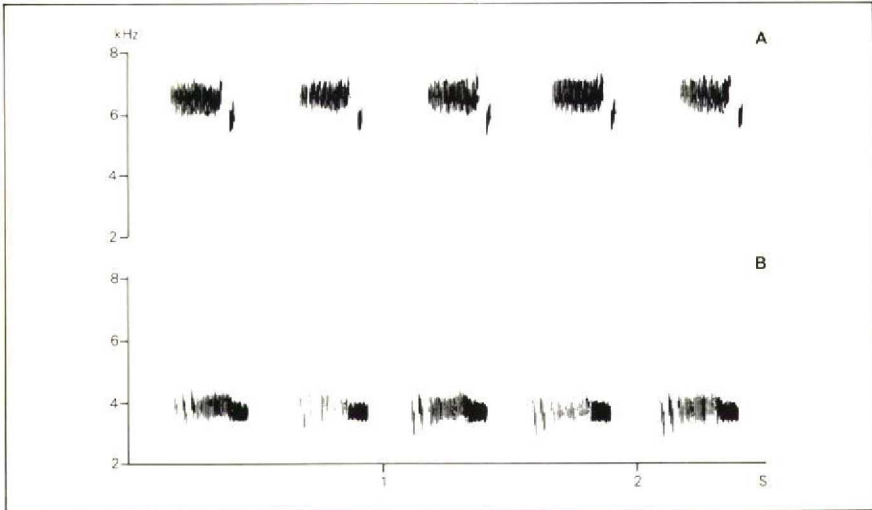

FIGURE 1 Vocalizations of Russet Scrub Warbler *Bradypterus seebohmi* in continental Asia and Java: A Doi Ang Khang, Chiangmai, northern Thailand, 1700 m, 10 April 1989, 08:00 (Arnoud B van den Berg); B Gunung Bromo, East Java, Indonesia, 2100 m, 19 June 1989, 06:45, (Frank G Rozendaal)

The genus *Bradypterus* is currently being reviewed. A critical examination of specimens has revealed that the taxon currently known as Russet Bush Warbler *B seebohmi* (Ogilvie-Grant 1895) has a much wider distribution in continental Asia than previously recognized, but may well be a composite (Rozendaal in prep). The review of bush warblers by Delacour (1942, 1943, 1952) is wholly based on external morphology; this author initially treated *B montis* as a full species, later as conspecific with *B seebohmi*, a view followed by Bruce in White & Bruce and Watson in Mayr & Cottrell (1986) (contra MacKinnon). Vocalizations are of prime importance in the identification and assessment of generic and specific limits of these secretive and often nondescript warblers (Dowsett & Stjernstedt 1979, Wells 1982, Orenstein & Pratt 1983, Rozendaal 1987). The songs of the five continental Asian *Bradypterus* species consist of a series of mechanical, often reeling notes, some not unlike those of several *Locustella* species, and often repeated incessantly. The song of mainland *B seebohmi* is a loud rasping and far-carrying *cree-ut cree-ut* (Round 1983, in litt), contra Smythies (1949, 1953) and King & Dickinson (1975) who erroneously ascribe this song to the Brown Bush Warbler *B luteoventris* (Hodgson 1845). The song of the scrub warblers studied and recorded on Gunung Bromo is exceedingly similar to the vocalizations of *B seebohmi* recorded in northern Thailand (tape recordings, specimens and photographs examined). Several birds strongly reacted to the play-back of tape recordings of *B seebohmi* which I made in Sichuan, China, quickly approaching to within a few feet.

117-118 Java Russet Scrub Warbler *Bradypterus seebohmi montis*, Gunung Bromo, East Java, Indonesia, 2100 m, June 1989 (Frank G Rozendaal)

These findings confirm Delacour's assignment of *B montis* to *B seebohmi*. The vocalizations of *B s timoriensis* are unknown at present.

According to MacKinnon, the Java Russet Scrub Warbler 'hops about on the forest floor and in low vegetation in mossy forest of high mountains'. While this holds true for its congeners on Sulawesi, the Moluccas and, to a lesser extent, Borneo, the birds on Gunung Bromo frequented grass, low scrub and small *Casuarina* trees on the open, largely deforested slopes of the rim of the caldera, as well as the inner volcanoes such as Gunung Batok, similar to the generally open habitat of the species in continental Asia.

I am grateful to Paul Andrew and Gerry Richards for site information and to Bas van Balen, Arnoud van den Berg, Philip Round and Jelle Scharringa for providing tape recordings. The sonagrams were prepared by Jochen Martens. Philip Round kindly commented on a draft of this note. My fieldwork on Java and Timor was financially supported by the Greshoff's Rumphius Fonds, Zoologisch Insulinde Fonds and P A Hens Memorial Fund.

This is note number 2 in a series of systematic notes on Asian-Pacific Sylviidae; number 1 appeared in Zool Meded Leiden (61: 177-202, 1987).

references

- van Bemmelen, N & van Bemmelen, A C V 1940. De vogels van het Tenggergebergte. Trop Nat 29: 93-101.
- Delacour, J 1942, 1943. The bush-warblers of the genera *Cettia* and *Bradypterus*, with notes on allied genera and species. Ibis (6) 14: 509-519; 85: 27-40.
- Delacour, J 1952. The specific grouping of the bush warblers *Bradypterus luteiventris*, *Bradypterus montis* and *Bradypterus seebohmi*. Ibis 94: 362-363.
- Docters van Leeuwen, H 1929. Beitrag zur Kenntnis der Avifauna der Mittel-Javanischen Vulkane Sumbing und Sindoro. Treubia 10: 439-446.
- Dowsett, R J & Stjernstedt, R 1979. The *Bradypterus cinnamomeus-mariae* complex in central Africa. Bull Br Orn Club 99: 86-94.
- Holmes, D & Nash, S 1989. The birds of Java and Bali. Singapore.
- MacKinnon, J 1988. Field guide to the birds of Java and Bali. Yogyakarta.
- Mayr, E & Cottrell, G W 1986. Check-list of birds of the world 11. Cambridge, USA.
- Orenstein, R I & Pratt, H D 1983. The relationships and evolution of the southwest Pacific warbler genera *Vitia* and *Psamathia* (Sylviinae). Wilson Bull 95: 184-198.
- Rozendaal, F G 1987. Description of a new species of bush-warbler of the genus *Cettia* Bonaparte, 1834 (Aves: Sylviidae) from Yamdena, Tanimbar islands, Indonesia. Zool Meded Leiden 61: 177-202.
- Round, P D 1983. Some recent bird records from northern Thailand. Nat Hist Bull Siam Soc 31: 123-138.
- Smythies, B E 1949. A reconnaissance of the N'Mai Hka drainage, northern Burma. Ibis 91: 627-648.
- Smythies, B E 1953. The birds of Burma. Second edition. London.
- Wells, D R 1982. Biological species limits in the *Cettia fortipes* complex. Bull Br Orn Club 102: 57-62.
- White, C M N & Bruce, M D 1986. The birds of Wallacea (Sulawesi, The Moluccas & Lesser Sundas, Indonesia). London.

Frank G Rozendaal, c/o Rijksmuseum van Natuurlijke Historie,
Postbus 9517, 2300 RA Leiden, Netherlands

mystery photographs

33 Gull-like appearance, long wings, slightly forked tail, small legs and pointed bill make it easy to identify last issue's mystery bird as a tern. The bright plumage first lets us consider a member of the genus *Sterna*. Whitish forehead and streaks in the black cap prove that the bird is obviously not in full breeding plumage, so it will become difficult now.

The all-dark bill does not attract our attention by heaviness, length or colour pattern, ruling out most species and leaving us with one of the 'Commic Terns' *S hirundo* or *S paradisaea*. But the tail is clearly grey and not white, it lacks the streamers and the black outer web to the outermost rectrix and, anyway, the whole appearance of the bird is not slim enough for a *Sterna*. All these characters point directly to a marsh tern *Chlidonias* and identification should be very easy now.

The uniformly grey mantle and scapulars indicate that the bird is not in juvenile plumage. There is no trace of black or sooty grey on the underparts, ruling out any adult summer plumage. A close inspection of the head pattern reveals that there is no dark spot on the ear-coverts and that the dark cap does not extend much below the level of the eye. In Black Tern *C niger* and White-winged Black Tern *C leucopterus*, this feature would certainly be visible, together with much more white on the sides of the head behind the ear-coverts. The head pattern of our bird, including the streaked (not mottled or solid dark) crown, is very typical for a Whiskered Tern *C hybridus* in winter plumage. The bill, rather heavy and long compared to other marsh terns, the uniformly pale grey upperparts and the inconspicuous dark leading edge to the wing confirm this identification.

Whiskered Terns in this plumage are, in fact, more likely to be confused with *Sterna* species than with the other marsh terns. In western Europe, they may not only occur in autumn but also as second calendar-year birds in spring. This bird was photographed in March 1989 at Bangpoo in Thailand by Arnoud B van den Berg. The second photograph, taken at the same locality, does not only show an out-of-focus but still easy-to-identify adult in summer plumage in the background but also the underwing of a bird in winter plumage. The lack of a dark trailing edge to the primaries, which would be quite prominent in Arctic or Common Terns, is well visible and gives us a final confirmation.

Peter H Barthel, Thieplatz 6A, 3410 Northeim 12, FRG

119 Whiskered Tern *Chlidonias hybridus* in adult winter plumage, Bangpoo, Thailand, March 1989 (Arnoud B van den Berg) **120** Whiskered Terns *Chlidonias hybridus* in adult winter (left) and adult summer (right) plumage, Bangpoo, Thailand, March 1989 (Arnoud B van den Berg)

Mystery photograph 34. Solution in next issue.

mededelingen

Atlantic Petrel in Israel in April 1989 In the morning of 18 April 1989, a strong northerly wind scourged the Arava valley in southern Israel. Consequently, birding in the Elat area was seriously hampered, not in the least by the accompanying hazy atmosphere. On Elat's famous North Beach, conditions were even worse although behind wind shields and tents circumstances for a seawatch were not too bad. The strong offshore winds prevented birds from migrating. Together with Richard Ottval and Jonas Nillson I was prepared for that familiar dull seawatch.

Surprisingly, however, at 07:00, a shearwater-like bird appeared in the far distance. With great speed and high loops, it repeatedly crossed the Gulf of Aqaba, between the Israel and Jordan coast, approaching only tantalizingly slow. From the moment after we established that the bird had a white belly, we started to speculate on its identity. At this stage, we were very much in favour of Cory's Shearwater *Calonectris diomedea*, the most likely white-bellied shearwater in the area but we also considered an energetic Arctic Skua *Stercorarius parasiticus* and an improbable *Pterodroma* petrel. In fact the powerful

flight, combined with slightly arched wings, reminded me of *Pterodroma* petrels I had previously seen in Australia. It nevertheless came as a shock when, at a shorter distance, we noticed that the bird showed a completely dark head and underwings, quite unlike Cory's Shearwater or Arctic Skua. Unfortunately, just before we were able to observe more details, the bird changed its course and gradually disappeared in the vast, glittering sea.

During these last views of the bird, we were joined by Stefan Golaszewsky, who kindly offered us a look in Hollom et al (1988). Unexpectedly, this guide showed a line drawing of the bird we had just seen and we were left with a mixed feeling of excitement and frustration: we had seen an Atlantic or Schlegel's Petrel *P. incerta* but just not well enough to clinch the identification. Nevertheless, the thrilling news prompted many birders to gather on the North Beach but most of them had again left the site by 08:30.

Surprisingly, at 09:15, we got a second chance when our bird re-appeared on the horizon, again showing its magnificent towering flight from one side of the gulf to the other. This time, it approached the beach faster and soon we were witnessing a really spectacular performance. At a minimal distance of 35 m, we recorded the following characters.

Size and build resembling those of Arctic Skua, except for slightly longer wings and fairly long tapering tail. Plumage mainly clean dark chocolate-brown, excluding sharply demarcated white lowerbreast and belly; crown slightly paler brown; underside of remiges with greyish shade. Eye dark; bill black, rather short and thick like Fulmar's

Fulmarus glacialis, with nasal tubes and extended culmen extremity; legs not visible, probably concealed by undertail-coverts. Flight fast with long glides over water surface, interspersed with high loops and short bursts of fairly shallow wing-beats; wings slightly arched and drooped.

Judging from descriptions in the literature, the bird was in full breeding plumage, facilitating its identification, as the Atlantic Petrel is the only *Pterodroma* with a completely dark head, upperbreast and underwings and a well-demarcated white lowerbreast and belly.

After SG managed to take some snapshots, the Atlantic Petrel was carried away by the stormy wind and disappeared in dust and dazzling sunlight.

This was the second record of the Atlantic Petrel for both Israel and the Western Palearctic. The first one was seen on 31 May 1982, also at Elat (Shirihai 1987). The species is a breeding bird of the Tristan da Cunha group and Gough Island where it stays from February to at least July; its pelagic range in the South Atlantic extends from 20 to 50°S and from 60°W east to the Cape of Good Hope, South Africa; large numbers occur in the central South Atlantic, particularly along the subtropical convergence where it is one of the most abundant petrels; the species' status in the western Indian Ocean requires clarification (Harrison 1983).

A tentative explanation for the presence of the Atlantic Petrel in the Indian Ocean is that the birds involved are driven eastward by severe storms in the non-breeding season, past South Africa, from where they start their return

mededelingen

flight to the breeding colonies but find their route blocked by the African continent. In an effort to reach the colonies, avoiding any land crossings, they wander northward along the eastern African coast, desperately searching for a passway to the west, until they are finally trapped in the narrow Gulfs of Aqaba or Suez, c 8000 km from the desired destination. A similar mechanism was suggested by Shirihaï concerning the occurrence of Cory's Shearwaters at Elat.

references

- Harrison, P 1983. Seabirds: an identification guide. Beckenham.
Hollom, P A D et al 1988. Birds of the Middle East and North Africa. Calton.
Shirihaï, H 1987. Shearwaters and other tubenoses at Eilat. Dutch Birding 9: 152-157.

*Wim E M van der Schot, Oostenburgervoorstraat 7a,
1018 MD Amsterdam, Netherlands*

Wintering of Sandwich Tern in the Netherlands In December 1972 and January 1973, wintering in the Netherlands of Sandwich Tern *Sterna sandvicensis* was noted for the first time, namely at the Brouwersdam, Zeeland and Zuidholland (Ouweneel 1973). Since then, Sandwich Terns have been observed here almost every winter. During the 1970s, the number of birds observed ranged from only one (winter of 1972/73 and 1978/79) to nine (winter of 1979/80). The birds were usually present at the southern end of the Brouwersdam, near Scharendijke, Zeeland, feeding either on the Grevelingenmeer or at sea (Ouweneel 1975).

121 Sandwich Terns *Sterna sandvicensis* in adult winter plumage, Brouwersdam, Zuidholland, January 1988 (*Marc Raes*)

TABLE 1 Sandwich Terns *Sterna sandvicensis* at Brouwersdam, Zeeland and Zuidholland, during winters of 1972/73 to 1988/89

winter	first and last date	number of records	maximum number of birds (date)
1972/73	30 Dec - 20 Jan	2	1 (30 Dec, 20 Jan)
1973/74	12 Jan - 9 Feb	6	3 (27 Jan)
1974/75	20 Nov - 8 Mar	12	4 (18 Jan)
1975/76	16 Dec - 5 Mar	14	7-8 (11 Feb)
1976/77	24 Dec - 11 Feb	4	6 (24 Dec)
1977/78	6 Nov - 24 Dec	6	2 (three dates)
1978/79		1	1 (3 Mar)
1979/80	24 Dec - 9 Feb	5	9 (31 Dec)
1980/81	21 Dec - 14 Mar	11	5 (17 Jan, 7 Feb)
1981/82	19 Dec - 3 Jan	3	4 (3 Jan)
1982/83	27 Nov - 5 Feb	8	14 (15 Jan)
1983/84	10 Dec - 18 Feb	8	12 (26 Dec)
1984/85	24 Dec - 3 Feb	7	3 (2 Jan)
1985/86	12 Dec - 23 Jan	6	10 (12 Dec)
1986/87	20 Dec - 2 Jan	5	5 (20 Dec)
1987/88	17 Dec - 14 Feb	6	2 (10 Jan)
1988/89	3 Jan - 19 Mar	32	8 (15 Mar)

From the winter of 1981/82 to 1988/89, the number of wintering Sandwich Terns varied from two to 14. The highest counts were between the second week of December and the third week of January. In the winter of 1981/82 and 1986/87, the birds were present for a limited time only. Short cold spells did not seem to affect their presence but during longer cold waves the birds disappeared. With the exception of a first-winter Sandwich Tern present at IJmuiden, Noordholland, from 18 to 22 December 1983 (Dutch Birding 6: 34, plate 30, 1984), all winter records outside the Brouwersdam area concerned 'one-day' birds. The northernmost Dutch winter record was on Terschelling, Friesland, on 26 December 1984 (Dutch Birding 7: 34, 1985).

The Brouwersdam is the most northerly place in Europe where Sandwich Terns are regularly found wintering. However, it is noteworthy that in the UK, especially the Channel Islands, Kent and Lothian, the number of winter records seems to increase.

The geographical origin of the Sandwich Terns wintering in the Netherlands is not known. Almost every year, one or more ringed birds were seen at the Brouwersdam. Unfortunately, all attempts to read the ring number(s) remained unsuccessful. However, the recovery of a ringed American Sandwich Tern *S s acufflavida* on Noord-Beveland, Zeeland, on 23 December 1978 (Scharringa 1979), indicates that at least some of the wintering birds may be of Nearctic origin. In this respect, the recovery of another American-ringed Sandwich Tern near Dorstone, Hereford and Worcester, UK, on 28 November 1984 (Mead & Hudson 1986) is also of great interest. Both individuals were first-year birds, rin-

mededelingen

ged as nestlings near Beaufort, North Carolina, USA, on 23 June 1978 and 25 June 1984, respectively.

I would like to thank all observers who provided information. Ruud van Dongen kindly provided data from the Dutch Birding-birdline concerning the winter of 1988/89.

references

- Mead, C J & Hudson, R 1986. Report on bird-ringing for 1985. *Ring & Migr* 7: 139-188.
- Ouweneel, G L 1973. December- en januariwaarneming van een Grote Stern *Sterna sandvicensis*. *Limosa* 46: 243-244.
- Ouweneel, G L 1975. Overwinterende Grote Sterns *Sterna sandvicensis* in Nederland. *Limosa* 48: 197-201.
- Scharringa, J 1979. American Sandwich Tern *Sterna sandvicensis aculavidus* in the Netherlands. *Dutch Birding* 1: 60.

Gerard L Ouweneel, *Lijster 17, 3299 BT Maasdam, Netherlands*

Dartford Warbler at Zeebrugge in October 1988 On 30 October 1988, we discovered and photographed a male Dartford Warbler *Sylvia undata* at Zeebrugge, Westvlaanderen, Belgium. It was foraging in open low vegetation and could be watched by many birders for prolonged periods. Unfortunately, it was absent on subsequent days.

STRUCTURE Head big and wings short; tail long and graduated. Fairly long-legged appearance.

HEAD Forehead brown-grey. Crown, lore and ear-coverts slate-grey. Hindcrown chestnut-brown with slate-grey sides. Chin and throat dark terracotta, with small white flecks forming white malar stripes.

UPPERPARTS Chestnut-brown.

UNDERPARTS Dark terracotta; centre of belly white.

WING Coverts with pale rufous-brown fringe; alula distinctly fringed with white.

TAIL Dark grey-brown, undertail grey; outer rectrices with dull white fringe. Uppertail-coverts fringed pale rufous-brown.

BARE PARTS Iris red-brown; orbital ring orange-red. Upper mandible and distal one-third of lower mandible dark grey; proximal two-third of lower mandible orangey. Inside of mouth orange. Leg and foot orange, claws grey.

VOICE Metallic *chirr* like Whitethroat *S communis* but clearly less loud.

FLIGHT & MOVEMENTS Flight low and slightly undulating over short distances. Tail usually cocked, also bobbing up and down.

122 Dartford Warbler *Sylvia undata*, Zeebrugge, Westvlaanderen, October 1988
(Dirk Verroken & Luc Verroken)

The bird's orange-red orbital ring strongly indicated that it was a male. Because of its dark brown plumage, it may be assumed that it belonged to the 'maritime' subspecies *S u dartfordiensis* which breeds in southern England, northern and western France, northern Spain, northern Portugal, and probably in south-western Spain and the Balearic Islands (Williamson 1968).

This was the first record of Dartford Warbler for Flanders and only the second for Belgium. The first Belgian record was at Heyd, Luxembourg, on 29 April 1988 and concerned a male of the 'continental' subspecies *S u undata* (Daulne 1989).

references

Daulne, J M 1989. La Fauvette Pitchou: première observation en Belgique. *Aves* 26: 15-20.
Williamson, K 1968. Identification for ringers 3. Second edition. Tring.

Dirk Verroken & Luc Verroken, Aatstraat 238, 9600 Ronse, Belgium

brieven

Galway Thayer's Gull While I was pleased to see such good photographs of the Irish Thayer's Gull *Larus thayeri* in March 1989 at Galway in Dutch Birding (11:2, plates 59-60, 1989), I was both surprised and disappointed that apparently no attempt was made to verify the accompanying note (Malins 1989). For the record, although the bird was found by Tom Ennis and Jack Malins on 11 March, they certainly did not suspect Thayer's but rather came to the conclusion that it was either a Kumlien's Gull *L glaucoides kumlieni* or some type of hybrid. The bird was found independently by Tom Kilbane, who drew my attention to it, on 17 March when it was seen only very briefly. It was watched for most of the next day (18 March) by Sean Cromien, TK and myself and it was during these observations that TK first suggested the possibility of it being a Thayer's. With this in mind, we studied as many features as possible but, while we felt that it probably was a Thayer's, we were puzzled by one or two features which did not seem to fit. It was on 21 March, when TK received back his slides taken on 18 March, that these apparent anomalies were cleared up and we felt confident that the identification was correct. At that point, the news was spread to other birders, many of whom saw the bird.

Contrary to Malin's comments, the Thayer's Gull was immediately separable from first-winter Iceland Gull *L g glaucoides* in flight due to its distinctively darker primaries and secondary bar, formed by dark outer webs to the primaries and secondaries, respectively. It also had an obvious dark tail which, on closer inspection, showed pale outer feathers and a pale tip. It had a uniformly pale underwing. At rest, the noticeably darker brown primaries were

briefen

very obvious and each primary had a clear pale fringe and tip as shown in the photographs. A more detailed description and analysis of the identification criteria is given in *Birding World* (Kilbane 1989).

references

Kilbane, T 1989. Thayer's Gull in Galway - a new Western Palearctic Bird. *Birding World* 2: 125-129.

Malins, J 1989. Thayer's Gull in Ireland in March 1989. *Dutch Birding* 11: 81-83.

James F Dowdall, 6 Castleknock View, Castleknock, Dublin 15, Ireland

Galway Thayer's Gull It is not often that Ireland produces a species new to the Western Palearctic, so it was pleasing to see the pictures and brief account of the Thayer's Gull *Larus thayeri* in March 1989 at Galway in the June 1989 issue of *Dutch Birding* (Malins 1989). Regrettably, the version of the bird's discovery and, in particular, its subsequent identification is not factual and gives no credit to the industry, clear-thinking and modesty of the birder (Tom Kilbane) who actually identified this gull. This letter is intended to correct this and to clarify some of the bird's salient features (as these are also imprecisely emphasized).

In fact, the recent WP reports of the same issue (*Dutch Birding* 11: 95-99, 1989) hint at the true sequence of events whereby the discovery of an adult Kumlien's Gull *L. glaucooides kumlieni* drew birders to Galway. This gull promptly disappeared but its absence was compensated by several, mostly first-winter, Iceland *L. g. glaucooides* and Glaucous Gulls *L. hyperboreus* at the same rubbish tip. Of these, one individual (the Thayer's) was noticed by several birders (amongst them Tom Ennis and Jack Malins) who remarked upon its darker primaries, tail and secondary bar and who variously: ignored it as an 'aberrant' Iceland, considered it a first-winter Kumlien's (on the basis of dark outer webs to the outer primaries) or felt it was perhaps a hybrid. Thus, the skill in identifying this bird as a Thayer's lay not so much in noticing it as 'different' but in critically assessing its plumage and structure, discounting a mixed parentage (notably of Glaucous or Herring Gull *L. argentatus*) and, finally, 'thinking Thayer's' and double-checking the available literature (which was at times contradictory).

Until TK became convinced that the gull was a Thayer's (supported by James Dowdall who voiced the same opinion), others either remained ignorant or silent: but it is so easy to be wise after the event! TK's already published account (Kilbane 1989) provides comprehensive details of relevant identification features which I will not repeat. However, contra Malins, the Thayer's could straightforwardly be separated from first-winter Iceland, both at rest and in flight, due to its noticeably darker outer primary webs which were the most distinctive of a range of separation features (Kilbane). In addition, to describe

the bill as 'black' is misleading. At a distance, it could appear as such; in reality the basal 40% of the upper mandible was a low-contrast paler flesh-brown whilst the lower mandible was virtually all dark with only the absolute base paler.

references

- Kilbane, T 1989. Thayer's Gull in Galway - a new Western Palearctic Bird. *Birding World* 2: 125-129.
 Malins, J 1989. Thayer's Gull in Ireland in March 1989. *Dutch Birding* 11: 81-83.

*Anthony McGeehan, 75 Lyndhurst Avenue, Bangor, County Down,
 Northern Ireland BT19 1AY, UK*

Jack Malins (in litt) has commented as follows: 'I am at a loss to understand the basis for the astonishing and erroneous assertions made in these letters. As neither James Dowdall nor Anthony McGeehan had been in communication with me over the finding and identification of this gull nor had it occurred to me to consult them (for I had not been in AMcG's company for six years and JD I have never met), I do not see how they could claim to know my thoughts and actions at the time. Had they wished to know, I should certainly have informed them of the facts which are as follows.

As JD says, the bird I photographed was seen on 11 March by Tom Ennis and myself, or to be absolutely precise, it was TE who drew my attention to it. It was not, as AMcG states, 'noticed by several birders (amongst them Tom Ennis and Jack Malins)': we were alone at the tip. After observing the bird for some time, I suggested to TE the possibility of this being a Thayer's Gull *Larus thayeri* and we discussed the wintering grounds and migration route of Thayer's at some length (contrary to JD's account). Contrary to AMcG's account, the bird was not 'ignored as an 'aberrant' Iceland' by us: the possibilities of its being an Iceland Gull *L g glaucooides*, a first-winter Kumlien's Gull *L g kumlieni* or a hybrid of whatever parentage were discussed, in accordance with accepted scientific practice of considering all possibilities, if only to eliminate them eventually but, as this had been solely a photographic excursion, the bird had been observed only by the naked eye and through telephoto lenses, and no final conclusion was reached (contrary to JD) pending the return of the photographs. On my return from Galway that evening, I discussed the possibility of Thayer's with various birding friends (contrary to AMcG's remark that 'others remained silent') until Tom Kilbane identified the bird that he saw, on a different day, as a Thayer's Gull.

AMcG implies that I, unlike TK, did not critically assess the plumage, structure etc. This is not so. On return of my slides, I examined them in meticulous detail, in consultation with all the literature available to me from my own library and that of my friend T Jones. Moreover, he and B Maguire each gave me very generously of their time in analysing the slides until I reached my final decision for Thayer's. (And to them I am most grateful.) As this was before TK's account was published and before I had access to any photographs taken by any photographer of a bird seen in Galway subsequent to 11 March to compare with my own, my conclusion that I had seen and photographed a Thayer's on 11 March was based on my own observation and photographs and, as such, I forwarded slides for publication to Dutch Birding (and to British Birds). Surely, JD and AMcG do not suggest that I would be so naïve as to presume that the photographs I took of a bird on 11 March would retroactively become those of the very individual that TK saw on a later visit to Galway and identified from his slides as a Thayer's? It is unfortunate that the brevity of my notes accompanying the photographs in Dutch Birding should perhaps have given the impression to some that these were the sum total of the details I could supply about the plumage, structure etc. I had been requested to write a 'brief' accompanying note and, indeed, short as this was, it was further edited by Dutch Birding. A

brieven

meticulously detailed account of the subtleties of plumage, structure etc. could, of course, have been furnished, if so requested.

I must add, finally, that I find it ironic that the writers of these letters should accuse Dutch Birding of failing to verify the facts before publication and rebuke me for giving no credit for the industry, etc, of a birder who identified a gull as Thayer's, while being 'guilty', themselves, of these very things!' EDITORS

varia

Siberian White Crane The Siberian White Crane *Grus leucogeranus* is the rarest Palearctic crane. Adult birds are completely white, with white elongated tertials resembling an ornamental tail, a naked red forehead and red bill and legs. In flight, the black primaries and partially black secondaries are conspicuous. Both sexes look identical in the field. The plumage of juvenile and immature birds consists of a mottled brown and white pattern, most dense on head, neck and wing-coverts. Birds attain full adult plumage in their fourth year.

123 Siberian White Crane *Grus leucogeranus*, Bharatpur, Uttar Pradesh, India, December 1987 (Roy de Haas)

The Siberian White Crane arrives from late March to mid-April to breed in marshy areas in north-eastern Siberia and leaves its breeding grounds in late August, to appear in its winter quarters in early November.

Over the last century, numbers have declined dramatically; in 1976 the total

124 Siberian White Cranes *Grus leucogeranus*, Bharatpur, Uttar Pradesh, India, December 1987 (Oscar Endtz)

world population was estimated at 400-500 birds. Surprisingly, in 1980 wintering birds were discovered at Lake Poyang, Jianxi province, in south-eastern China. During surveys in the spring of 1984, no less than 840 birds were recorded there (OBC Bull 1: 2, 1985). In 1987, a phenomenal 1784 birds were counted at this locality and numbers now are believed to exceed 2600 birds (OBC Bull 9: 33-34, 1989). An additional 30 birds were counted at Lake Dongting, Hunan Province. These numbers surpass the 1985 estimate of the world population of 1350 birds (OBC Bull 1: 2, 1985). In addition, 652 Siberian White Cranes were observed migrating northwards between 15 March and 1 June 1985 at Beidahe, a coastal locality in Hebei province at 300 km east of Beijing (OBC Bull 5: 25, 1987). However, the Lake Poyang wintering flock may be severely threatened by plans to dam the Chang Jiang River (OBC Bull 9: 33-34, 1989).

The most convenient site to observe the Siberian White Crane is Bharatpur (Keoladeo Ghana National Park), Uttar Pradesh, India, one of the two more westerly wintering areas. During the last years between 30 and 40 birds arrived early November, staying in the readily accessible reserve until their departure for the breeding grounds in early March. However, numbers have been steadily declining since the late 60s and in 1988/89 only 23 birds were counted, including only four first-winters (OBC Bull 9: 33-34, 1989). En route to Bharatpur, the birds cross the Himalayas and have been observed flying at an altitude of 5500 m. A small wintering flock of 9-12 birds is present annually in the southern Caspian region in Iran.

In the Western Palearctic, Siberian White Cranes only appear on migration, mainly near the eastern borders of the WP, much less however than used to be the case at the turn of the century. On 5 May 1984, a group of seven birds (including one immature) was claimed to have been observed overflying Estonia, USSR, in a southwesterly direction (Br Birds 78: 341, 1985). MAX BERLIJN

recensies

LIGUE FRANÇAISE POUR LA PROTECTION DES OISEAUX 1989. *Où voir les oiseaux en France*. Nathan, Paris. 322 pp. ISBN 2-09-291-725-0.

Dit is een uitstekend en handzaam boek over de vogelgebieden van Frankrijk. Philippe Dubois coördineerde het werk van ongeveer 100 redacteurs voor 22 verschillende regio's. Het boek geeft informatie over 278 gebieden waarvan er 120 gedetailleerd worden behandeld met een inleiding, de soorten per seizoen, de route en een kaartje dat vaak een schaal van 1:25 000 heeft. Ook wordt op overzichtelijke en bondige wijze duidelijk gemaakt hoe en waar men bepaalde soorten kan verwachten. Het boek lijkt op het eerste gezicht op *Vogeltochten in de Lage Landen* (P-P van Laake 1985), maar het oogt aantrekkelijker en heeft fraaiere illustraties. Een tekortkoming van het boek is het gebrek aan overzicht. Zo zouden bij de inleiding een kaartje waarop de 22 regio's staan aangegeven en bij iedere regio een stippenkaartje met de besproken gebieden het boek toegankelijker hebben gemaakt voor gebruikers die niet over een gedegen aardrijkskundige kennis van Frankrijk beschikken. ARNOUD B VAN DEN BERG

K MILD 1987. *Soviet bird songs*. Krister Mild bioacoustics, Kopparvågen 23, 17572 Järfälla, Stockholm, Zweden. Twee cassettes (166 min) en boekje (66 pp). SEK 185.

Deze publicatie biedt de geluiden van 122 vogelsoorten in Siberië en Centraal Azië. Bijna alle opnamen zijn tijdens een vakantie in mei-juni 1987 door de auteur gemaakt rond de steden Alma Ata, Bratsk, Frunze, Irkutsk, Novosibirsk en Tselinograd. Er werd een cassette-recorder *Sony WM D6C* gebruikt die vooral uitblinkt door lage prijs, licht gewicht en klein formaat. De auteur benadrukt derhalve dat het niet zijn hoofddoel was om een goede geluidskwaliteit te bereiken, maar wel om nuttige informatie te leveren voor de determinatie van weinig bekende soorten. Het resultaat is te vergelijken met een vogelfotoboek waarin een aantal onscherpe foto's staat van zelden gefotografeerde soorten. Het aantal goede opnamen zou echter (nog) groter zijn geweest indien was gepoogd om via de bekende geluidsbibliotheken aanvullende opnamen te verkrijgen, maar deze werkwijze zou waarschijnlijk de snelle totstandkoming van deze publicatie in de weg hebben gestaan.

Het Engelstalige boekje geeft beknopte informatie over plaats, datum en duur van iedere opname. Er is een korte verklarende beschrijving van het geluid en vaak een opsomming van achtergrondgeluiden. Soms zijn er ook enkele regels gewijd aan andere biologische gegevens. Het is interessant de verschillen in zang en roep tussen Humes Bladkoning *Phylloscopus humei* en Bladkoning *P. inornatus* te beluisteren en het commentaar van de auteur te lezen. Er zijn ook belangwekkende opmerkingen over de taxonomie van weinig bekende oostelijke ondersoorten van Grauwe Fitis *P. trochiloides*, Kleine Vliegenvanger *Ficedula parva* en Azuurmees *Parus cyanus*.

Door de publicatie kunnen thans vogelgeluiden worden beluisterd die voorheen niet beschikbaar waren. Dit is niet alleen van groot belang voor de weinigen die hun vogelvakantie in Siberië doorbrengen, maar ook voor degenen die in Westeuropa een Siberische dwaalgast hopen aan te treffen. ARNOUD B VAN DEN BERG

dba-nieuws

Betaling van abonnement op Dutch Birding in 1990 Bij dit nummer van Dutch Birding treft u een acceptgirokaart aan waarmee u het abonnementsgeld voor 1990 kunt voldoen. Namens de penningmeester verzoeken wij u dit zo spoedig mogelijk te doen. Jaarlijks kost het versturen van herinneringen veel tijd en moeite die wij liever zouden besteden aan het verfraaien van het tijdschrift. Als u nu meteen de acceptgiro even invult en hem vanavond nog verstuurt kunt u het niet meer vergeten. Zo'n snelle actie komt Dutch Birding en uzelf ten goede!

DB Nieuwsbrief In gezamenlijk overleg hebben de redactie van Dutch Birding, het Nieuwsbrief-realisatieteam en het bestuur van de DBA besloten de DB Nieuwsbrief in 1990 niet langer uit te geven. Het bestuur dankt het realisatieteam dat veel energie heeft gestoken in de Nieuwsbrief. De moeite van dit team is echter niet vergeefs geweest: aansprekende elementen van de Nieuwsbrief zullen met ingang van 1990 in Dutch Birding worden voortgezet.

DBA-vogeldag op zaterdag 17 februari 1990 in Utrecht Op zaterdag 17 februari 1990 organiseert de DBA haar jaarlijkse vogeldag in het Botanisch Laboratorium, Lange Nieuwstraat 106, 3512 PN Utrecht, Nederland. De bijeenkomst begint om 11:30 en eindigt om 17:00 precies; de zaal gaat al om 10:30 open. De toegangsprijs bedraagt NLG 7.50. Iedere vogelaar (dus ook elke niet-DBA-begunstiger) is van harte welkom!

Op het programma staan een lezing door Frank Rozendaal over vogels in Zuidoost-Azië en

het traditionele jaaroverzicht van zeldzame en interessante vogels in België en Nederland in 1989, dit maal gepresenteerd door René Pop.

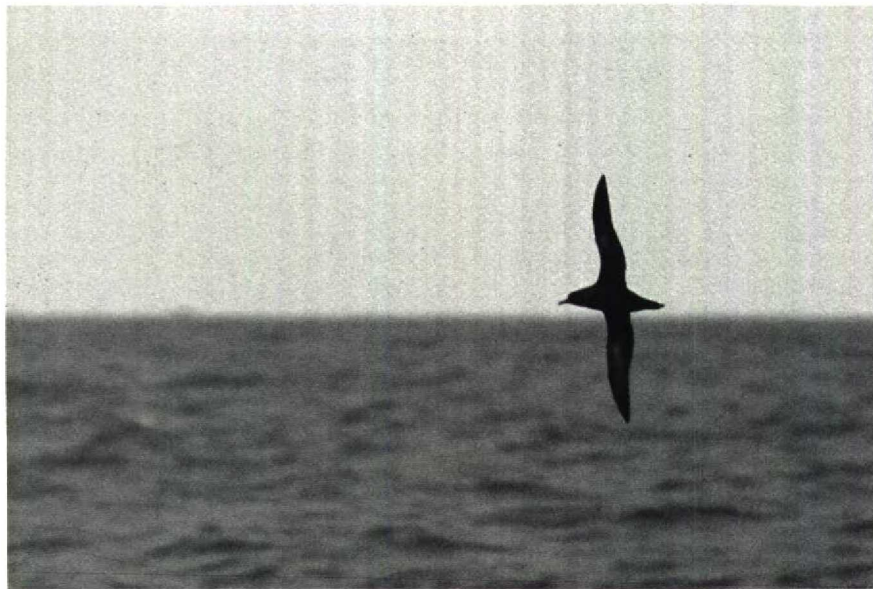
Verder staat op het programma een lezing door de Ierse vogelillustrator Killian Mullarney. Hij zal naar verwachting onder meer spreken over het maken van veldschetsen en 'The new approach to bird identification' (over dit onderwerp publiceerde hij samen met Peter Grant een serie artikelen in *Birding World*). Voor meer en vollediger informatie over het programma, zij verwezen naar de mededelingen hierover op de Dutch Birding-vogellijnen 03-4880194 (België) en 06-320 321 28 (Nederland) tijdens de week voorafgaande aan de DBA-vogeldag (10-17 februari 1990).

Wat betreft het jaaroverzicht, René van Rossum coördineert de voorbereiding. Mocht men dia's voor dit jaaroverzicht ter beschikking willen stellen (hetgeen zeer op prijs zou worden gesteld), dan wordt men vriendelijk verzocht contact op te nemen met René van Rossum (Vlierstraat 16, 2225 SM Katwijk aan Zee, Nederland, 01718-13810).

's Avonds is er een gemeenschappelijk diner in een Grieks restaurant in de Utrechtse binnenstad. De DBA nodigt hierbij iedereen uit om hieraan deel te nemen (dit uiteraard voor eigen rekening). Men kan zich voor het diner opgeven door vóór zaterdag 20 januari 1990 een 'waarborgsom' à NLG 5.00 te storten op bankrekening 53 84 41 997 ten name van Kees Tiemstra (gironummer van de bank: 1412, Algemene Bank Nederland, Utrecht), onder vermelding van 'diner'. Tot zaterdag 17 februari 1990 in Utrecht!

DBA-vogelweek op Texel in oktober 1989 Van vrijdag 14 oktober tot zondag 22 oktober 1989 vond op Texel Nh de traditionele DBA-vogelweek plaats. Een record-aantal van ruim 100 vogelaars gaf 'acte de présence'. Naast de 'gebruikelijke' Bladkoningen *Phylloscopus inornatus* werden er dit jaar voor het eerst acht Pallas' Boszangers *P proregulus* gevonden. Ook de waarneming van een zingende Siberische Tjiftjaf *P collybita tristis* in de 'Sluftervallei' bij, en later ook op de begraafplaats in De Cocksdorp, gaf aan dat er een aanzienlijke influx van oostelijke zangers was. Verdere waarnemingen omvatten een Zwarte Rotgans *Branta bernicla nigricans*, twee Rosse Franjepoten *Phalaropus fulicarius*, een juveniele Vorkstaartmeeuw *Larus sabini*, enkele Grote Piepers *Anthus richardi*, minstens drie Klapeksters *Lanius excubitor* en twee Dwerggorzen *Emberiza pusilla* (helaas slechts voor een beperkt aantal deelnemers weggelegd). Vooral de Vorkstaartmeeuw trok veel belangstelling; de vogel verbleef - tegen de gewoonte in - de gehele dag (zaterdag 21 oktober) op vrijwel dezelfde plek ('t Horntje). Hoogtepunt was echter de ontdekking van een adulte Amerikaanse Goudplevier *Pluvialis dominica* die vanaf donderdag 19 oktober in de Mokbaai of langs de Watermolenweg verbleef. Dit was het tweede geval voor Nederland! Eveneens veel belangstelling bestond er voor de drie dia-voorstellingen in Hotel De Kievit te Midden-Eierland. Achtereenvolgens passeerden Marokko, Australië en een uiterst leerzame 'mystery-photograph competition' de revue. De laatste werd gewonnen door Jan van der Laan (met Enno Ebels als tweede en Kees de Vries als derde). Ook voor oktober 1990 staat weer een DBA-vogelweek op Texel op het programma; gezien de elk jaar stijgende animo voor deze week is alleen maar meer succes te verwachten.

Pelagic trips vanuit Lauwersoog in september en oktober 1989 De deelnemers aan de pelagic trips vanuit Lauwersoog Gr zijn nog niet uitgepraat over de gebeurtenissen op zaterdag 23 en 30 september en zondag 8 oktober 1989. De vaak zware zeegang - schipper Staal vond de zee slechts 'hobbelig' - werd veel opvarenden te machtig en sommigen schenen hun belangstelling voor vogels geheel verloren te hebben. Tijdens de tweede tocht werd het gezelschap verrast door een verraderlijke, achterop komende golf die enkele van onze meest gewaardeerde vogelaars dreigde weg te spoelen. Ondanks alle 'ontberingen' zullen veel deelnemers goede herinneringen hebben overgehouden aan de schitterende zeevogels die zich vaak op geringe afstand lieten bewonderen. De eerste tocht bood uitstekende mogelijkheden om de vistechiek van de opvallend talrijke Jan-van-gent *Sula bassana* te bestuderen en ook Grauwe Pijlstormvogels *Puffinus griseus*, Vale Stormvogeltjes *Oceanodroma leucorhoa*, Grote Jagers *Stercorarius skua*, een Geelpootmeeuw *Larus cachinnans* en een Zwartkopmeeuw

125 Grauwe Pijlstormvogel *Puffinus griseus*, 'pelagic trip' vanuit Lauwersoog, Groningen, september 1989 (Feike van Dijken)

L. melanocephalus lieten zich goed bekijken. De tweede tocht werd gekenmerkt door de vrijwel permanente aanwezigheid van Noordse Stormvogels *Fulmarus glacialis*. Dankzij een uitstekend lokmiddel ('chum') - het recept had men Peter Harrison weten te ontzutselen - konden enkele 100en Noordse Stormvogels (waaronder 'dubbel-donkere' individuen) naar de boot worden gelokt. Grauwe Pijlstormvogels vlogen de *MS Lauwers* aanvankelijk voorbij maar, nadat een netje met makreel-moten achter de boot was gehangen, werden de deelnemers ingewijd in het intieme leven van deze maritieme cosmopoliet. Kort daarop werden ze verrast door een majestueuze Middelste Jager *S pomarinus* (adult donkere vorm) en ook Grote Jagers kwamen zo nu en dan op het lokaas af. De derde tocht kwam geheel in het teken te staan van de waarneming van een 'Vaal Stormvogeltje' met een geheel donkere stuit. De voorlopige determinatie wijst in de richting van een Swinhoes Stormvogeltje *O monorhis*!

aankondigingen

A birdsong tutor for visually handicapped individuals In 1989, *A birdsong tutor for visually handicapped individuals: a narrated introduction to the sounds made by common birds, frogs, insects, and mammals of eastern United States and Canada* has been published in recorded cassette format by the Cornell University Laboratory of Ornithology with the co-operation of the National Library Service for the Blind and Physically Handicapped (NLS), The Library of

aankondigingen

Congress and The Canadian National Institute for the Blind (CNIB). The concept for a bird-song tutor for visually handicapped individuals was developed by Lang Elliott after he received a copy of The Library of Congress leisure-pursuit bibliographic booklet *Birding: an introduction to ornithological delights for blind and physically handicapped individuals (1987)*. LE contacted NLS who, together with CNIB, sponsored the project through the Cornell University Laboratory of Ornithology. LE, owner-operator of Nature Sound Studio which produces narrated educational audio programmes featuring natural sounds, is also a former staff member of the Cornell University Laboratory of Ornithology.

The tutor is recorded on both sides of two cassette tapes with a total of 120 min of sounds representing c 70 species indigenous to the eastern USA and Canada. The cassettes are packaged in an attractive plastic folding case. An accompanying booklet outlines the contents of the tapes. The tutor has been added to the NLS and CNIB collections for no-cost loan to their patrons. Copies are also available for USD 14.95 each from the Cornell University Laboratory of Ornithology, 159 Sapsucker Woods Road, Ithaca, New York 14850, USA. For further information, please contact Frank Kurt Cylke, Director, NLS/BPH, The Library of Congress, Washington, District of Columbia 20542, USA.

Birdwatching in Eilat For birders planning a visit to Eilat, Israel, the recently published booklet *Birdwatching in Eilat* by David Yekutieli (1989) can be of great use. This well-produced, nicely illustrated and 33-page booklet is an excellent introduction to Eilat and its birds. It can be ordered by sending USD 7.50 (including postage and handling) by international money order, eurocheque or in cash to: International Birdwatching Center Eilat, c/o M Vaknine, PO Box 774, Eilat 88000, Israel. The proceeds will be devoted to research and conservation of birds in the Eilat region.

Limburgse Vogels In Nederlands Limburg is een nieuw vogeltijdschrift opgericht, genaamd 'Limburgse Vogels'. Het heeft als doelstelling het stimuleren van vogelstudie en vogelonderzoek in de provincie Limburg, waarbij de SOVON-projecten een belangrijke plaats innemen. Limburgse Vogels wil de mogelijkheid bieden om resultaten van allerlei veldwerk te publiceren in een daarvoor geschikt en geëigend tijdschrift. Limburgse Vogels wordt uitgegeven door de Werkgroep Limburgse Vogels (zijnde de redactie) in samenwerking met de Vogelwacht Limburg en het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg.

Iedereen kan een abonnement nemen op Limburgse Vogels, ongeacht de vereniging waarvan hij/zij lid is. Een abonnement kost NLG 17.50 per jaar, leden van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg en de Vogelwacht Limburg krijgen NLG 2.50 korting. Limburgse Vogels verschijnt vier maal per jaar en is uitgegeven in zwart-wit (met foto's).

In oktober 1989 verscheen een proefnummer dat gratis verkrijgbaar is; nummer 1 verschijnt in het voorjaar van 1990. In het proefnummer zijn onder andere bijdragen opgenomen over de resultaten van het Bijzondere Soorten Project in Limburg in 1988, een bijdrage over bijzondere waarnemingen in het Middenlimburgse plassengebied in de winter van 1988/89, een artikel over het voorkomen en de aantalsontwikkeling van de Groene Specht *Picus viridis* in Zuidlimburg en een verslag over het onderzoek aan de Kerkuil *Tyto alba* in Limburg in 1987-88. Daarnaast siert een aantal oproepen, mededelingen en dergelijke de inhoud.

Personen die geïnteresseerd zijn in Limburgse Vogels kunnen het proefnummer aanvragen bij Limburgse Vogels, Wilhelminalaan 71, 6301 GH Valkenburg aan den Geul, Nederland, of kunnen voor een abonnement voor 1990 rechtstreeks het bedrag overmaken op girorekening 17 03 655 ten name van de Vogelwacht Limburg onder vermelding van 'Limburgse Vogels'. In beide gevallen ontvangt men het proefnummer gratis.

Vogelagenda Er is een exclusieve vogelagenda op de markt gebracht. Men kan hierin op een overzichtelijke manier de belangrijkste gegevens over zijn of haar waarnemingen noteren, zoals de soort, het aantal, geslacht, kleed, of de vogel zingend wordt aangetroffen, of het een broedgeval is, de tijd, gegevens over het gebied, het weer en de eventuele

trekrichting. Ook kan men de totale aantallen van elke maand bijhouden evenals biotoopomschrijvingen. Tevens is de agenda te gebruiken als gewone weekagenda voor uw eigen afspraken en is verder voorzien van veel nuttige informatie. De agenda is uitgevoerd in twee kleuren, met een gelamineerde omslag en omvat 176 pagina's. De stukprijs bedraagt voor leden van Vogelbescherming NLG 14.50; voor niet-leden NLG 17.50. De agenda kan besteld worden door het bedrag (*plus* NLG 3.50 aan verzendkosten) over te maken op girorekening 18 82 523 ten name van Vogelbescherming, Driebergseweg 16C, 3708 JB Zeist, Nederland, onder vermelding van 'Vogelagenda 1990'.

verzoeken

Voorkomen van IJslandse Grutto in Nederland Om een beter inzicht te krijgen in het voorkomen van de IJslandse Grutto *Limosa limosa islandica* in Nederland, wordt men verzocht alle (gepubliceerde en ongepubliceerde) waarnemingen, ringvangsten en vondsten op te sturen naar Peter van Scheepen, Karolingersweg 96, 3962 AK Wijk bij Duurstede, Nederland, telefoon 03455-74766. Gelieve bij toezending, naast een zo volledig mogelijke beschrijving of foto, ook datum, plaats, aantal, leeftijd en geslacht, gedrag, gezelschap, waarnemers en eventuele andere gegevens te vermelden. Ook waarnemingen van de Grutto *L l limosa* uit de maanden december en januari worden op prijs gesteld. Alle toezenders zullen in de publicatie worden bedankt.

126 Grutto *Limosa limosa* met kenmerken van de ondersoort *L l islandica*, Waterland, Noord-holland, april 1989 (*Oscar Endtz*)

Avifauna's van Walcheren en Zuid-Beveland Zowel de VWG Walcheren als de VWG Zuid-Beveland zijn momenteel bezig met het samenstellen van een avifauna. Alle vogelaars worden verzocht hun waarnemingen van zeldzame en interessante vogels op te sturen naar: Jaco Walhout, J van Reigersbergstraat 69, 4336 XA Middelburg, Nederland, 01180-34717. Ook gegevens betreffende tellingen en inventarisaties zijn van harte welkom. Geef uw gegevens en waarnemingen zo nauwkeurig mogelijk door. Alle toezenders zullen worden bedankt.

recent wp reports

This review of recent reports of rare and interesting birds in the Western Palearctic refers mainly to **July, August and September 1989**. The records are largely unchecked, not authenticated.

In August, no less than five **Soft-plumaged Petrels** *Pterodroma mollis* were reported in Britain (Cornwall and Devon) and Ireland (County Cork). So far, there was only one record of a probable Soft-plumaged Petrel in Ireland (County Cork, September 1974). Astonishingly, two **dark-rumped petrels** *Oceanodroma* were tape-lured and trapped at Tynemouth, Tyne and Wear, Britain, on 23 and 26 July. It is concluded that these birds were either vagrant Swinhoe's Petrels *O. monorhis* or a close relative with a different unknown distribution (Birding World 2: 288-289, 1989). Very surprisingly, similar birds were recorded in Belgium and the Netherlands: one was seen at two sites on the Belgium coast on 7 October while another was watched on a *MV Lauwers* pelagic trip in Dutch territorial waters off Friesland on 8 October. In Egypt, seven **Pink-backed Pelicans** *Pelecanus rufescens* and 10 **Yellow-billed Storks** *Mycteria ibis* (including two immatures) were at Abu Simbel on 5-7 July. In addition, an immature **Goliath Heron** *Ardea goliath* was at Aswân on 2 July. The presence of a pair of **Demoiselle Cranes** *Anthropoides virgo* at Heusden, Noordbrabant, on 10-12 September caused a lot of excitement among Dutch and Belgian birders. It would constitute the first record of this beautiful crane species for the Netherlands (if accepted). On 25 September, a **Cream-coloured Courser** *Cursorius cursor* was

found at Pori, providing the second Finnish record (and the first for this century). Before the eyes of the flabbergasted observers, however, the bird was attacked by a Hen Harrier *Circus cyaneus* and succumbed to its injuries 15 min later! The second to fourth Finnish records of **Collared Pratincole** *Glareola pratincola* occurred at Salo on 1-2 August, at Siuntio on 4 August and at Turula on 7-8 August. **Pacific Golden Plovers** *Pluvialis fulva* were recorded in Britain (20-26 and 23 July), Denmark (28-30 July), FRG (2 and 19-23 August) and Sweden (25-27 July). (For useful information on separating Pacific from American Golden Plover *P. dominica* in breeding plumage, see Birding World 2: 244-247, 1989.) The **Sociable Plover** *Chettusia gregaria* at Åhus, Skåne, Sweden, remained until mid-August. On 15 September, the first-ever British **Great Knot** *Calidris tenuirostris* spent just the afternoon at Sumburgh, Shetland (for more details, see Birding World 2: 313-315, 1989). Both Belgium and the Netherlands had their first (well-documented) **Sharp-tailed Sandpiper** *C. acuminata*: one at Longchamps, Namur, on 3-6 September and another (or the same?) near Philippine, Zeeland, on 14-21 September. From 22 August onwards, a juvenile **Lesser Yellowlegs** *Tringa flavipes* was seen at various places in Cornwall, Britain. The first twitchable Finnish **Wilson's Phalarope** *Phalaropus tricolor* was at Lappeenranta on 14-17 September. A first-

127 Lesser Yellowlegs *Tringa flavipes*, Drift Reservoir, Cornwall, Britain, August 1989 (David Tipling) 128 Blue-cheeked Bee-eater *Merops persicus*, Great Cowden, North Humberside, Britain, June 1989 (David M Cottridge)

129 Royal Tern *Sterna maxima*, north of Agadir, Morocco, July 1988 (Arnold Meijer)

summer **Sabine's Gull** *Larus sabini* staying at Elat, Israel, from the last week of June to at least the end of July is worth mentioning. Three **Royal Terns** *Sterna maxima* were on a beach c 40 km north of Agadir, Morocco, on 14 July. Interestingly, an adult accompanied by a juvenile showed up at Tarifa, Spain, on 11 September. At Zeebrugge, Westvlaanderen, Belgium, an **orange-**

130 Yellow-throated Bunting *Emberiza elegans*, Overveen, Noordholland, August 1989 (Arnoud B van den Berg)

billed tern *Sterna* was present on 4 and 7 August. From 4 July to 1 August, at least two **Bridled Terns** *S anaethetus* were seen at a number of places in Belgium and the Netherlands, pleasing many birders. On 5 July, at Terneuzen, Zeeland, the two birds were seen together; they were even displaying for some time! Needless to say, they were the first for the Benelux. In Egypt, **African Skimmers** *Rynchops flavirostris* were proved breeding in July: 32 adults, three chicks and several nests with eggs were found at Abu Simbel on 5-7 July (cf Dutch Birding 11: 77-78, 1989). At Tresco, Scilly, Britain, a juvenile **Common Nighthawk** *Chordeiles minor* stayed on 16-23 September. There was also a **Blue-cheeked Bee-eater** *Merops persicus* in Denmark: on 21-22 June on Christiansø, Bornholm (cf Dutch Birding 11: 136, 1989). An adult male **Pied Wheatear** *Oenanthe pleschanka* appeared at Winterton, Norfolk, Britain, on 13-14 September. At Knokke, Westvlaanderen, lucky birdringers trapped the first **Pallas's Grasshopper Warbler** *Locustella certhiola* for Belgium and the Benelux on 28 September. Between 2 and 25 August c 200 **Aquatic Warblers** *Acrocephalus paludicola* were ringed in Belgium (most at Zeebrugge). **Paddyfield Warblers** *A agricola* were trapped in Belgium (14 June and 2, 8 and 24 September) and Sweden (9 September). The first FRG record in this century of **Olivaceous Warbler** *Hippolais pallida* was at Garmisch-Partenkirchen, Bayern, on 14 July. A **Booted Warbler** *H caligata* was trapped at Knokke, Westvlaanderen, Belgium, on 21 September. In June, a population of **Algerian Nuthatches** *Sitta ledanti* was found in an area of oak *Quercus* woodland in Taza NP, Algeria! This is excellent news on this species which was formerly known only from the summit forest on Jebel Babor, Algeria, where there is a population of c 80 pairs. An **Isabelline Shrike** *Lanius isabellinus* at Heist, Westvlaanderen, on 23 September was a first for Belgium (and the Benelux). St Agnes, Scilly, Britain, did well with an early **Northern Waterthrush** *Seiurus noveboracensis* on 29-30 August. On 27-29 September, the first twitchable **Yellow-breasted Bunting** *Emberiza*

aureola lured many birders to Terschelling, Friesland, Netherlands. An adult male **Yellow-throated Bunting** *E elegans* of

doubtful origin at Overveen, Noordholland, on 8-24 August provoked heated debates among Dutch birders.

Erik Hirschfeld, c/o IAL, PO Box 144, Manama, Bahrain
Gerald J Oreel, Postbus 51273, 1007 EG Amsterdam, Netherlands

recente meldingen

Dit overzicht van recente meldingen van zeldzame en interessante vogels beslaat voornamelijk de maanden **juli**, **augustus** en **september 1989**. De vermelde gevallen zijn merendeels niet geverifieerd en het overzicht is niet volledig. Alle vogelaars die de moeite namen om hun waarnemingen aan ons door te geven worden hartelijk bedankt.

Waarnemers van soorten die worden beoordeeld door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna CDNA wordt verzocht hun waarnemingen zo spoedig mogelijk toe te zenden aan Arnoud van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, Nederland. Hiertoe gelieve men gebruik te maken van CDNA-waarnemingsformulieren. Deze zijn verkrijgbaar bij Peter de Knijff, Cederstraat 37, 2404 VC Alphen aan den Rijn, Nederland.

DUIKERS TOT VALKEN **Parelduikers** *Gavia arctica* waren zomergasten op het Oostvoornse Meer Zh op 1 juli en bij Stellendam Zh op 14 juli. Een adulte **IJsduiker** *G immer* vloog op 17 september langs Camperduin Nh. Op 13 augustus en 1 september werden **Kuhls Pijlstormvogels** *Calonectris diomedea* waargenomen bij Camperduin. Een **Grote Pijlstormvogel** *Puffinus gravis* werd op 10 september geclaimd bij Wassenaar Zh en op 24 september werd er één bij Terschelling gezien. Voor de volledigheid: Een 'grotere pijl' werd op 2 augustus gezien bij Camperduin. Vanaf 30 juli werden (slechts) c 65 **Grauwe Pijlstormvogels** *P griseus* gemeld. **Noordse Pijlstormvogels** *P puffinus* werden de hele periode onregelmatig waargenomen (totaal c 40). **Vale Pijlstormvogels** *P yelkouan mauretanicus* werden gezien op 8, 15 en 27 augustus bij Camperduin en op 23 september bij Westkapelle Z. Een ander exemplaar vloog achter de boot naar Terschelling Fr op 19 augustus en werd gefotografeerd. Op 19 juli werd op 300 km ten noorden van Texel Nh een **Stormvogeltje** *Hydrobates pelagicus* gezien. Andere exemplaren waren er bij Oostende Wvl op

11 (tweel) en 15 augustus. Bij Lauwersoog Gr werd op 18 juli al een **Vaal Stormvogeltje** *Oceanodroma leucorhoa* gezien. Vanaf 8 september werden er c 55 gemeld, waarvan 26 op 14 september bij Egmond aan

131 Vale Pijlstormvogel *Puffinus yelkouan mauretanicus*, Waddenzee bij Terschelling, Friesland, augustus 1989 (*Peter Verbeek*)

recente meldingen

Zee Nh. Een gent *Sula* met kenmerken van de **Kaapse Gent** *S capensis* was op 2 juli korte tijd aanwezig bij Camperduin. **Kuifaalscholvers** *Phalacrocorax aristotelis* waren er op 9 augustus bij Ameland Fr, op 20 augustus bij Vlissingen, op 22 augustus bij Westkapelle, op 29 september bij Oostende en op 25 september bij Willebroek A. Deze laatste zou daar al een jaar aanwezig zijn. Een **pelikaan** *Pelecanus* vloog over Aagtekerke Z op 14 augustus. Een onvolwassen **Kleine Pelikaan** *P rufescens* werd op 22 september aangetroffen in het Lauwersmeer Gr en bleef tot 28 september. **Woudapen** *Ixobrychus minutus* werden gezien bij De Leijen bij Drachten Fr op 1 juli en bij Harchies Hg tot zeker 2 september (in juli twee koppels). De **Kwak** *Nycticorax nycticorax* van Stavoren Fr werd nog gemeld tot 26 augustus en tussen 10 en 14 augustus zaten er twee. Verder waren er exemplaren op 3 juli te Katwijk Zh, op 19 juli bij Zuidzande Z, van 30 juli tot 2 augustus bij Goudriaan Zh, op 7 augustus bij Harchies, rond 23 augustus enkele dagen bij Veere Z, van 25 augustus tot 2 september langs de Knardijk FI

132 Kwak *Nycticorax nycticorax*, Sloten, Noordholland, september 1989 (*B van Bokhoven*)

en gedurende de eerste helft van september bij Sloten Nh. **Koereigers** *Bubulcus ibis* werden gezien nabij Lemmer Fr op 21 augustus, tussen Parrega Fr en Bolsward Fr op 23 augustus en tussen Marken en Monnickendam Nh vanaf 10 september. **Kleine Zilverreigers** *Egretta garzetta* waren er bij Bousoit Hg op 21 juli, bij Dordrecht Zh op 19 augustus en in Het Zwin Wvl van 9 tot 17 september. Behalve tenminste twee **Grote Zilverreigers** *E alba* in de Oostvaardersplassen FI, verbleven er exemplaren in het Ooypoldergebied Gld vanaf 17 augustus (maximaal drie en een hybride), bij Harchies van 2 tot 22 september en bij Philippine Z van 8 tot 17 september. Losse meldingen kwamen van de Harderbroek FI op 5 augustus, de HW-duinen Zh op 8 september, bij Stellendam en Texel op 9 september, bij Voorst Gld op 10 september en bij Almere FI op 21 september. **Zwarte Ooievaars** *Ciconia nigra* verbleven op de Strabrechtse Heide Nb van 10 juli tot 22 augustus en op de Landschotse Heide Nb van 29 juli tot 2 augustus. Voornamelijk tussen 6 augustus en 3 september trokken c 53 Zwarte Ooievaars door. Late exemplaren waren er bij Middelburg Z en Wassenaar op 23, respectievelijk 24 september. In de gehele periode werden ongeveer 115 **Ooievaars** *C ciconia* gemeld; de grootste groepen werden gezien bij Hoevelaken Gld (40 op 23 augustus), Oolen (18 op 27 augustus) en Groningen Gr (13 op 1 september). Van 9 tot 15 augustus werd een **Zwarte Ibis** *Plegadis falcinellus* bij Blokkersdijk A waargenomen. Op 25 en 26 augustus zat de vogel bij Oorderen A, op 3 september bij Grobendonk A en op 27 september weer bij Blokkersdijk. In de week voor 22 september was er een Zwarte Ibis aanwezig tussen Holwerd Fr en Ternaard Fr. **Flamingo's** *Phoenicopterus ruber roseus* verbleven in de Oostvaardersplassen tot 10 september (twee) en bij de Steile Bank Fr van 16 juli tot 11 augustus (twee). Verder waren er exemplaren bij de Philipsdam Z op 20 augustus, in de Makkumerwaard Fr op 7 en 23 september en in het Lauwersmeer op 23 en 26 september. Vanaf 7 juli verschenen er **Casars's** *Tadorna ferruginea* langs de Oostvaardersdijk FI waar het aantal eind september opliep tot 13 exemplaren. Bij de

Vlinderbalg in het Lauwersmeer werd op 6 juli een mannetje **Amerikaanse Smient** *Anas americana* waargenomen. Meldingen waren er langs de Oostvaardersdijk op 9 juli en op de Keersluisplas FI op 28 juli. Op 9 september werd een aantal van 59 **Krooneenden** *Netta rufina* geteld op de Binnenbraak bij Monnickendam. Via een Duitse waarnemer kwam het bericht dat er op 3 augustus bij De Cocksdoorp op Texel een vrouwtje met vijf pulli **Witoogeenden** *Aythya nyroca* zaten. Andere Witoogeenden zaten bij Beerta Gr van 18 tot 21 augustus, op de Zevenhuizerplas ZH van 31 augustus tot 5 september, langs de Oostvaardersdijk op 3 september en op de Vlinderbalg op 5 september. Een zomerse **Ijseend** *Clangula hyemalis* zat op 3 augustus op Vlieland Fr. **Zwarte Vrouwen** *Milvus migrans* vlogen over Ommen O op 21 juli, over Harchies op 29 juli, langs de Oostvaardersdijk op 6 augustus, over Vinkeveen U op 26 augustus, over het Lauwersmeer en bij Nijkerk Gld op 22 september en over IJsselstein U op 24 september. **Rode Vrouwen** *M. milvus* werden gezien bij het Muiderzand FI op 23 juli, de Oostvaardersdijk op 30 juli, de Keersluisplas op 4 augustus, bij Hensies Hg op 5 augustus en bij Assen D op 20 september. Bij het Jaap Deensgat in het Lauwersmeer werd reeds op 24 september een onvolwassen **Zeearend** *Haliaeetus albicilla* gemeld. Een andere werd op 28 en 29 september waargenomen bij Neerijse B. Behalve tot eind augustus in de Flevo en het Lauwersmeer waren er **Grauwe Kiekendieven** *Circus pygargus* op 27 juli bij Kallo Ovl, 19 augustus in de Workumerwaard Fr (juvenile) en bij Oosterland Nh en Katwijk, 20 augustus over de Oostvaardersdijk, 6 september bij de Oude Maas Zh (onvolwassen) en op 21 september op de Westplaat Zh (juvenile). Een **Schreeuw- of Bastaardarend** *Aquila pomarina/clanga* vloog op 21 augustus over Lier A en op 29 september bij Kessel A. Een vermoedelijke **arend** *Aquila* werd op 11 september boven Terlet Gld gezien. **Visarenden** *Pandion haliaetus* waren langere tijd aanwezig aan de Praamweg FI van 10 tot 21 juli, op de Ventjagersplaten Zh vanaf 12 augustus (twee), bij de Philipsdam van 16 tot zeker 22 augustus (twee), op de Strabrechtse Heide van 16 augustus tot 18 sep-

133 Visarend *Pandion haliaetus*. Ventjagersplaten, Zuidholland, september 1989 (Norman D van Swelm)

tember (twee), bij Amerongen U van 24 augustus tot 6 september (twee), bij Harchies gedurende de hele maand september en bij Lier van 18 tot 27 september (twee). Daarnaast werden er in de gehele periode nog zo'n 50 exemplaren gemeld. Solitaire **Roodpootvalken** *Falco vespertinus* waren er in de AW-duinen Nh op 9 en 10 juli, over Lier op 4 augustus, bij Amsterdam-Oost Nh op 17 augustus, bij Zeebrugge Wvl op 11 september, bij Brecht A op 18 september, in de Dintelhaven Zh en over het Westduinpark op 22 september, op de Maasvlakte Zh op 23 september en bij het Jaap Deensgat op 26 september. Alleen aan de Praamweg verschenen op 16 september twee exemplaren waarvan er een de volgende dag dood werd gevonden en de andere tot 23 september bleef. De hele zomer verbleef een onvolwassen **Slechtvalk** *F peregrinus* in de Oostvaardersplassen. Op 29 juli zat hier een tweede exemplaar en op 24 juli één in het Wormer- en Jisperveld Nh. In september waren, naast een zevental doortrekkers, exemplaren aanwezig op de Hellegatsplaten Nb en in het Lauwersmeer (tenminste vier).

RALLEN TOT ALKEN Een (vermoedelijk) **Kleinst Waterhoen** *Porzana pusilla* werd op 16 september gezien in de Eemshaven

recente meldingen

Gr. De melding van twee **Jufferkraanvogels** *Anthropoides virgo* op 10 september lokte veel waarnemers naar Heusden bij Asten Nb. De vogels bleven tot 12 september maar zouden hier al sinds augustus aanwezig zijn geweest. Vanaf 10 september waren er slechts enkele waarnemingen van **Kraanvogels** *Grus grus* waaronder op 19 september 22 exemplaren over Katwijk en een exemplaar dat enige tijd bij Renkum Gld verbleef. Het staartje van de **Steltkluut** *Himantopus himantopus* influx verliep als volgt: tot 2 juli nog op het Beuven op de Strabrechtse Heide, van 5 tot 23 juli bij Nieuw Buinen D (maximaal zes), 5 juli bij Ossendrecht (vier), 7 juli Fochtelooër Veen Fr, 20 tot 29 juli bij de Philipsdam (maximaal drie waaronder één onvolwassen) en op 2 september hier ook een onvolwassen exemplaar, 22 juli bij Kalmthout A en van begin tot 17 augustus bij Kallo (maximaal 10 op 8 augustus waaronder drie juvenielen). **Morineplevieren** *Charadrius morinellus*

werden waargenomen op Schiermonnikoog Fr en bij Westkapelle op 26 augustus, op 2 en 22 september enkele op de Maasvlakte, op 4 september twee over Katwijk en van 20 tot 23 september bij Burgerbrug Nh. Een spectaculair aantal **Gestreepte Strandlopers** *Calidris melanotos* werd gemeld. Op 19 juli bij Nieuw Buinen, op 20 juli bij Den Helder Nh, van 24 tot 26 juli langs de Oostvaardersdijk, van 6 tot 8 augustus op de Mokkebank Fr, op 18 en 19 augustus bij Beerta, op 26 augustus een mogelijke op het Jaap Deensgat, op 28 en 29 augustus bij Deventer O, op 5 en 6 september bij Krimpen aan de Lek Zh, op 6 september twee (!) op de Mokkebank, van 14 tot 18 september bij Philippine en van 21 tot 25 september bij Kallo. Dat deze van oostelijke oorsprong kunnen zijn bleek uit de verrassende ontdekking van de eerste **Siberische Strandloper** *C acuminata* voor België van 3 tot 6 september bij Longchamps Nm en voor Nederland van 14 tot

134 Jufferkranen *Anthropoides virgo*, Heusden bij Asten, Noordbrabant, september 1989
(Leo Boon)

135-136 Siberische Strandloper *Calidris acuminata*, Philippine, Zeeland, september 1989
(René Pop)

21 september bij Philippine. **Breed-
bekstrandlopers** *Limicola falcinellus* werden gemeld op 18 augustus bij Wissenkerke Z en op 26 augustus in het Lauwersmeer. Een zomerwaarneming van een **Bokje** *Lymnocyptes minimus* werd gedaan aan de Oostvaardersdijk op 22 juli. Een **Poel-
snip** *Gallinago media* werd op 24 september kortstondig bij Zeebrugge geobserveerd. Een adulte **Grote Grijs Snip** *Limnodromus scolopaceus* werd op 27 juli gemeld in de Workumerwaard. Op 7 en 8 augustus zat een **IJslandse Grutto** *Limosa limosa islandica* in de Flaauwers Inlaag Z. Ook een groot aantal **Poelruiters** *Tringa stagnatilis* bereikte ons gebied. Vrijwel de gehele periode, tot 25 augustus en weer van 31 augustus tot 10 september, zat er één bij Kallo, op 4 juli bij de Vlinderbalg, op 4 en 5 juli langs de Oostvaardersdijk, op 7 juli op het Veerse Meer Z, op 16 juli op Texel, op 24 juli bij Sint-Philipsland Z, op 26 juli bij Nieuw Buinen, van 28 juli tot 20 augustus bij de Philipsdam, op 3 augustus bij Vlissingen, van 4 tot 6 augustus in het Lauwersmeer, op 7 augustus bij Harchies, op 27 augustus in de Oostvaardersplassen, op 5 september bij de Eemshaven en op 17 september op de Hellegatsplaten. Een **Terekruiter** *Xenus cinereus* werd op 22 juli gemeld langs de Knardijk. Tenminste 25

Grauwe Franjepoten *Phalaropus lobatus* werden gemeld vanaf 22 juli, voornamelijk in het Lauwersmeer, Flevoland en in Zeeland. Op 30 september vloog bij Camper-

137 Grote Jager *Stercorarius skua*, adult, IJmuiden, Noordholland, augustus 1989
(René van Rossum)

138 Lachstern *Gelocheidon nilotica*, Nieuwe Putten, Petten, Noordholland, augustus 1989
(René Pop)

duin een **Rosse Franjepoot** *P fulicarius* langs. Op 27 augustus vlogen hier c 125 **Kleine Jagers** *Stercorarius parasiticus* langs. Een adulte **Kleinste Jager** *S longicaudus* vloog op 27 augustus bij Zeebrugge en op 29 augustus bij Westkapelle voorbij. Adulte **Vorkstaartmeeuwen** *Larus sabini* vlogen op 2 augustus langs Schiermonnikoog, op 15 augustus bij Katwijk en op 25 augustus bij Zeebrugge. Juvenielen verschenen op 30 augustus bij IJmuiden Nh en Zeebrugge, op 2 en 15 september bij Oostende, op 15 september bij Zeebrugge, op 17 september bij Camperduin en Scheveningen Zh en op 18 september bij Egmond aan Zee. Belangrijke aantallen **Geelpootmeeuwen** *L cachinnans* bleken aanwezig bij Terneuzen Z (in juli 35 à 40), bij Philippine (in september maximaal 30) en langs de Nederrijn Gld in augustus. Er waren gedurende de periode twee meldingen van **Grote Burgemeesters** *L hyperboreus*; te Oostende op 31 juli en bij Zeebrugge op 27 augustus. Tussen 18 juli en 16 september

werden 22 **Lachsterns** *Gelocheidon nilotica* op doortrek gezien. Daarnaast verbleef er één langs de Oostvaardersdijk van 5 tot 12 juli, waren er maximaal drie bij de Putten bij Camperduin tussen 1 en 24 augustus en van 5 tot 19 augustus maximaal 17 op het Balgzand Nh. C 60 **Reuzensterns** *Sterna caspia* werden gemeld van 4 juli tot 17 september; in juli voornamelijk in het Lauwersmeer, in augustus langs de Friese IJsselmeerkust (op 26 augustus 17 (!) op de Steile Bank) en de Oostvaardersplassen en op 16 september nog vier op de Hellegatsplaten. Een oranje-avelige, witstuitige, grotere **stern** *Sterna* was op 4 en 7 augustus aanwezig in de voorhaven van Zeebrugge. Een adulte **Dougalls Stern** *S dougallii* werd gezien op 12 juli bij Terneuzen, op 21 juli in Het Zwin en op 18 augustus en op de Westerschelde bij Hoofdplaat Z, steeds vergezeld van een hybride **x Visdief** *S hirundo*. Bij de eerste twee gevallen kan de 'hybride' ook een afwijkende Visdief zijn geweest. De maand juli leverde in de vorm

van minimaal twee **Brilsteren** *S anaethetus*, zowel voor Nederland als voor België, weer een nieuwe soort op. Op 4 juli werden er één, van 5 tot 7 juli twee en op 8 juli nog één bij Terneuzen gezien. Op 8 juli werd er één gezien vanaf het veer Kruiningen-Perkpolder Z, op 9 en 12 juli één bij Zeebrugge, van 14 tot 21 juli één in Het Zwin, op 24 juli vloog er één zuidwaarts langs Camperduin en werd er later één bij IJmuiden gezien. Tenslotte zat er één van 29 juli tot 1 augustus langs de Philipsdam. Op 7, 18 en 21 augustus werd in de Flevo een onvolwassen **Witwangstern** *Chlidonias hybridus* gemeld. Rond het IJsselmeer, daar waar grote aantallen **Zwarte Sterns** *C niger* verbleven, werden in juli en augustus, door kiene vogelaars, regelmatig **Witvleugelsterns** *C leucopterus* ontdekt. Vermoedelijk gaat het hierbij om enkele 10-tallen exemplaren. Pas vanaf 18 augustus werden juvenielen gezien. Buiten dit gebied waren er exemplaren op 30 juli en 20 augustus bij de Philipsdam, op 25 augustus bij Westkapelle en op 2 september op de Maasvlakte. **Zwarte Zeekoeten** *Cephus grylle* werden gezien op 21 augustus buitengaats bij de Eemshaven, op 3 en 23 september bij Camperduin en op 10 september bij Zeebrugge. Op 28 september werd er een **Kleine Alk** *Alle alle* bij Katwijk gezien. **Papegaaiduikers** *Frater-*

cula arctica vlogen voorbij Noordwijkerhout Zh op 1 september en voorbij Scheveningen op 30 september.

GIERZWALUWEN TOT GORZEN Bij het speuren naar de Brilsteren in Het Zwin op 21 juli werd een **Alpengierzwaluw** *Apus melba* gezien. **Bijeneters** *Merops apiaster* waren er op 27 juli bij Almere Fl (twee) en op 1 augustus bij Dordrecht (drie). Bij Bakkeveen Fr werd op 12 september een **Roodstuitzwaluw** *Hirundo daurica* aangetroffen. Vanaf 12 september werden reeds c 25 **Grote Piepers** *Anthus richardi* gemeld. Voor de **Duinpieper** *A campestris* zijn deze cijfers: c 35 exemplaren vanaf 16 augustus. Overvliegende **Roodkeelpiepers** *A cervinus* werden gemeld bij Monster Zh op 25 september en bij Maartensdijk U op 28 september. Bij Uitbergen Ovl werd er één geringd op 26 september. Bij het kasteeltje van Heeze Nb was op 13 september al enkele dagen een **Waterspreeuw** *Cinclus cinclus* aanwezig. Bijzonder waren de vangsten van **Noordse Nachtegalen** *Luscinia luscinia* bij Zuienkerke Wvl op 20 augustus en bij Knokke op 29 augustus. Een **Roodgesterde Blauwborst** *L svecica svecica* werd op 17 september bij Tienen B geringd. Een **Roodborsttapuit** *Saxicola torquata*, met kenmerken van de *S t maura*-groep, werd op 28 september bij

139 Witvleugelstern *Chlidonias leucopterus*, Oostvaardersdijk, Flevoland, augustus 1989 (Lammert van der Veen)

140 Witvleugelstern *Chlidonias leucopterus*, Blocq van Kuffeler, Flevoland, augustus 1989 (Karel Mauer)

141 Brilsterne *Sterna anaethetus*, Terneuzen, Zeeland, juli 1989 (*René Pop*) 142 Brilsterne
Sterna anaethetus, Philipsdam, Zeeland, juli 1989 (*Guus Hak*)

Lier waargenomen. **Cetti's Zangers** *Cettia cetti* werden gevangen op 17 en 18 september bij Veurne Wvl en op 18 september bij Diksmuide Wvl en gezien van 31 juli tot 2 september bij Harchies en op 18 september bij Zeebrugge. Een spectaculaire vangst was die van een **Siberische Snor** *Locustella certhiola* op 28 september in Het Zwin. Dit was het eerste geval voor de Benelux. Tevens werd weer een groot aantal **Waterrietzangers** *Acrocephalus paludicola* gevangen in België; tussen 4 en 19 augustus c 90 bij Zeebrugge en c 50 bij Veurne (tegen de 200 in totaal in België). Waarnemingen van deze soort waren bij de Westplaat van 6 tot 19 augustus, de Knardijk op 13 augustus, de Eemshaven op 16 augustus, Colijnsplaat Z op 19 augustus, Lier op 23 augustus, het Jaap Deensgat op 25 augustus, de Zevenhuizerplas op 1 september, in de AW-duinen op 3 september en in de Dintelhaven op 4 september. Na een vangst op 14 juni werden bij de zuiderburen nog eens drie **Veldrietzangers** *A agricola* in de netten aangetroffen; op 2 en 24 september bij Knokke Wvl en op 8 september bij Mont-Saint Guibert B. Enkele dagen voor 7 september werd in de Kennemerduinen een **Orpheusspotvogel** *Hippolais polyglotta* gevangen en eind augustus ook twee bij Zuienkerke. Bij Knokke was het op 21 sep-

143 Bergfluit *Phylloscopus bonelli*, Maasvlakte, Zuidholland, september 1989
(Arnold Meijer)

tember wéér raak; ditmaal werd er een **Kleine Spotvogel** *H caligata* gevangen. **Sperwergrasmussen** *Sylvia nisoria* werden gezien op 20 augustus bij Katwijk, de Maasvlakte en Rhenen U en op 9 september weer op de Maasvlakte. Gevangen werden er veel meer: 13 augustus bij Arendonk A, 21 augustus bij Geel A, 22 augustus en 7 september bij Castricum Nh, 26 augustus

145 Wilgegors *Emberiza aureola*, Terschelling, Friesland, september 1989
(Arie Ouwerkerk)

144 Izabelklauwier *Lanius isabellinus*, Zeebrugge, Westvlaanderen, september 1989
(Philip Bogaert)

recente meldingen

bij Tienen, 3 september bij Knokke, 6 september bij Zuienkerke en 7 en 24 september in de AW-duinen. In totaal werden er trouwens zo'n 20 à 30 in België uit de netten gehaald. Op 6 augustus werd al een **Bladkoning** *Phylloscopus inornatus* gezien op de Maasvlakte. Vanaf 20 september werden er 10 gemeld. **Bergfluiters** *P. bonelli* werden gezien op 19 augustus op de Westplaat en van 18 tot 20 september bij Zeebrugge. Een adult mannetje **Kleine Vliegenvanger** *Ficedula parva* was van 27 tot 30 september aanwezig bij Heist Wvl. Bij De Haan Wvl werd op 20 september een **Taigaboomkruiper** *Certhia familiaris* gevangen. Verspreid over de gehele periode werden c 50 **Buidelmezen** *Remiz pendulinus* gemeld. Bij Heist konden op 23 september na een succesvolle speurtocht vele waarnemers genieten van de eerste **Izabelklauwier** *Lanius isabellinus* voor België. **Grauwe Klauwieren** *L. collurio* waren er op 8 juli bij Zeebrugge, op 6 augustus bij het Lauwersmeer, op 29 augustus langs de Oostvaardersdijk, op 4 en

10 september op de Maasvlakte en op 23 september bij het Harderbroek. Op 5 juli zat er een **Kleine Klapekster** *L. minor* langs de Oostvaardersdijk. **Europese Kanaries** *Serinus serinus* zaten op 20 en 21 september bij Eenigenburg Nh en op 24 september bij Zeebrugge. **Roodmussen** *Carpodacus erythrinus* waren er nog op 28 juli in de Flevo en op 23 augustus op Texel. **Ortolanen** *Emberiza hortulana* werden gezien op 2 september bij Diemen Nh, op 3 en 5 september bij Lier, op 4 september bij Longchamps, Ede Gld en Dirckshorn Nh, op 9 september op de Maasvlakte en op 20 september op Terschelling: meer niet! Een **Bosgors** *E. rustica* werd op 23 juli geclaimd in het Westduinpark. Op 27 september werd een (mogelijk twee) **Wilgegors** *E. aureola* ontdekt bij Oosterend op Terschelling. Deze bleef tot 29 september de mensen vermaken. **Dwerggorzen** *E. pusilla* waren er op 27 september bij Heist, op 28 september bij Lapscheure Wvl (vangst) en op 29 september in de AW-duinen (vangst).

Eugène van der Burg, Vliestroom 147, 2401 VD Alphen a/d Rijn, Nederland
Ruud M van Dongen, Leeuwerikstraat 5bis, 3514 CP Utrecht, Nederland
Gerald Driessens, Bosstraat 44, 2500 Lier, België
Peter W W de Rouw, Warande 23, 3705 ZB Zeist, Nederland

corrigenda

Alström, P & Mild, K 1989. Red-throated Pipits with rufous throat in winter (Dutch Birding 11: 78-81) The editors wish to inform readers that on p 81 the third section should read:

First-winter Red-throated Pipits *Anthus cervinus* usually lack rufous or pink altogether. Very few (predominantly males as indicated by wing length) show a little rufous on the throat. Adult Red-throated Pipits lacking rufous or pink can be distinguished from first-winters by the fresher wing-coverts and tertials. All of the juvenile median and greater coverts and tertials are normally retained in first-winters; unlike in many other pipits, moult contrasts amongst these are therefore not usually found. Moreover, if not too worn, the tips and edges to these feathers are more buffish in adults (the same colour in *fresh* first-winters but in autumn they are generally whitish, due to bleaching and wear; adults also get more whitish when worn). Ageing is only possible in the hand or under extremely good conditions in the field.

On p 81, Per Alström's correspondence address should read:

Per Alström, Marholmsvägen 105, 436 45 Askim, Sweden

Heard, C D R 1989. Identification of Water Pipit (Dutch Birding 11: 85-87) The editors wish to inform readers that on p 86 the first sentence of Per Alström and Krister Mild's comment should read:

We fully agree with Chris Heard that the IJmuiden pipit is a Rock Pipit, most probably of the Fennoscandian subspecies *A petrosus littoralis*.

On p 86, point 3 should read:

3 The belly and undertail-coverts have a 'dirty' yellow tinge. These parts are pure whitish in Water Pipit; a very faint yellowish tinge can often be seen in the hand but not in the field.

146 Vanaf 13 november 1989 verblijft een Rotskruiper *Tichodroma muraria* op het terrein van de Vrije Universiteit, Amsterdam Buitenveldert, Noordholland. Dit betreft het eerste geval van deze soort voor Nederland (*Arnoud B van den Berg*)

het Vogeljaar

Vogelkalender 1990
Calendrier de l'Oiseau 1990

uniek -
Nederlandse- en
Franstalige editie
goedkoop -

prijs
13,50/Bfr. 300
giro 4325
Kalenderfonds
Bennekom

EENS GEZIEN: ALTIJD GEKOCHT

Europa's meest gevraagde en meest verkochte veertiendaagse Vogelkalender. Laat 'em niet aan je neus voorbijgaan. Een origineel geschenk voor vogelvrienden en -vriendinnen. De Franstalige editie is uiterst geschikt voor Franse relaties en wordt op verzoek rechtstreeks naar het opgegeven adres verstuurd.

Vijfentwintig unieke kleurenfoto's van Nederlandse en Belgische vogelfotografen met vermelding van Latijnse, Nederlandse, Friese, Engelse, Franse en Duitse vogelnamen. Tevens een bijbehorende tekst (indien gewenst Franstalig).

Door de optimale bruikbaarheid, het handige formaat (22 x 30 cm), het goed leesbare kalendarium en de uitgekende lay-out jaarlijks een welkom geschenk. Eéns gekocht blijkt gewoonlijk een jaarlijks terugkerende prettige gebeurtenis te zijn geworden.

Unieke afbeeldingen van onder meer Houtsnip, Grauwe Gors, Kleine Vliegenvanger, Geoorde Fuut, Duinpieper, Porseleinhoen en Zwarte Specht. Aan het eind van het jaar houdt men er een vogelboekje aan over.

Bestellingen in België zijn óók mogelijk door overmaking van Bfr. 300 op postrekening 000-0296530-01 ten name van het Koninklijk Belgisch Verbond voor de Bescherming van de Vogels, Veeweidestraat 43, B-1070 Brussel.

Stel het niet te lang uit en stort vandaag nog f 13,50 op giro 4325 ten name van het Kalenderfonds, Bennekom. De kalender wordt dan tijdig franco thuisbezorgd. Indien de Franstalige versie wordt gewenst gelieve men dit bij de betaling te vermelden.

De kalender is een uitgave van de Stichting Het Vogeljaar, die ook het bekende tijdschrift voor vogelstudie en vogelbescherming uitgeeft.

Vraag een proefnummer aan bij het Kalenderfonds, Bellaertsstraat 16, 6721 WB Bennekom, 08389-17024.

In 1991 komt deze kalender met foto's van noordelijke broedvogelsoorten in hun broedgebied. Inzendingen van vogelfotografen, na overleg, zijn welkom.

COSTA RICA

THE BIRDWATCHER'S PARADISE
with 10% world's species!

Costa Rica, a country of only 50,000 Sq Kms has more species of birds than the whole of North America! Come, experience birdwatching in safe, peaceful, democratic Costa Rica soon. Personalised birdwatching programs at Naturalist Lodges. Request brochures today!

transworld

PO BOX 7911
100K SAN JOSE
COSTA RICA

TEL 506 - 284768
FAX 506 - 281573

COSTA RICA

- EDITORIAL -

COSTA RICA - THE BIRDWATCHER'S PARADISE !

One of Latin America's smallest countries (19,000 sq miles), Costa Rica is the landbridge between North and South-America. The remarkable variety of birds in Costa Rica - more than the whole of North-America and 10% of the world's species - and its compactness - make it the favorite birding location!

With many Latin American countries unsafe for visitors, it is good to know how Costa Rica is safe, and has no army. Costa Rica celebrates its 100th year of democracy in November 1989.

The Naturalists Ranch & Lodge facility, located near Turrialba, just 2 hours from San Jose, offers one of the best birding locations with 250+ species in a 2-mile radius of the lodge, including Snowcap, Lanceloated Monklet, Rufous Motmot, Keel billed Toucan, Rufous tailed Jacamar, Collared Trogon, Immaculate Antbird and Speckled Tanager. Guests will see many additional species on fieldtrips to the caribbean lowlands, Tapaoti's cloud-forest, and the temperate highlands.

Dedicated to personal service with resident experienced birder, the Naturalist's Ranch & Lodge offers seven double rooms (most with private bathroom) with all modern conveniences, & hearty home-style cooking. Fieldtrips and airport transfers are provided by the lodges two LWB Toyotas.

Optional add-on programmes to Monteverde Cloud-forest, Tortuguero National Park on the Caribbean coast, and other locations available. If you would like additional information on the Lodge's birdwatching programme, please write to **NRL/Transworld, PO BOX 7911, 100K San Jose, Costa Rica, Central America** (tel +506-284768, Fax +506-281573).

de
Wandelwinkel
landkaarten- en
reisboekhandel

voor oa trekking, fietsen, alpinisme,
kanoën, verre reizen en natuurstudie

ook gespecialiseerd in
vogelboeken en
plantengidsen

de
Wandelwinkel
landkaarten- en
reisboekhandel

Bergkerkplein 5 7411 EN Deventer
open di 1/m za 10-18 & do 19-21
telefoon
05700-15077

architectura + natura international booksellers

Leliegracht 44 - 1015 DH Amsterdam-C
Telefoon 020-23 61 86 - Holland

- **The Swallows and Martins
of the World**
Angela Turner + Chris Rose
f 80,40
- **North Atlantic Shorebirds**
Richard J. Chandler f 59,50
- **Duck Stamps**
ART IN THE SERVICE OF CONSERVATION
Scott Weidensaul f 78,30

BIRDQUEST

MARK BEAMAN
STEVE MADGE
NIGEL REDMAN
IAIN ROBERTSON

'First in the Field'

BIRDWATCHING HOLIDAYS 1990

ANTARCTICA, SOUTH GEORGIA & THE FALKLANDS ● ARGENTINA ● BORNEO & THE MALAY PENINSULA ● BRAZIL ● CAMEROON ● COSTA RICA ● EGYPT ● ETHIOPIA ● THE GALAPAGOS ● HONG KONG & TAIWAN ● HUNGARY ● INDONESIA ● ISRAEL ● KENYA ● MEXICO ● MOROCCO ● MOROCCO WITH A DIFFERENCE ● NEPAL ● NEW ZEALAND ● NORTHERN INDIA ● PERU ● THE PHILIPPINES ● POLAND ● RWANDA & ZAIRE ● THE SEYCHELLES, MAURITIUS & REUNION ● SIBERIA ● TANZANIA ● THAILAND ● TURKESTAN & THE CAUCASUS ● TURKEY ● VENEZUELA ● ZIMBABWE & THE OKAVANGO ●

For our brochure please contact: BIRDQUEST Ltd.,
Two Jays, Kemple End, Birdy Brow, Stonyhurst,
Lancashire BB6 9QY, England, U.K. Tel: 25486 317.

1000 m²

Wintersport

- de best geteste ski's
- de grootste Tenson-kleding
kollektie van Nederland
- snelle service
- deskundig advies
- compleet assortiment lang-
laufski's en accessoires
- tourski-uitrustingen
- telemark-uitrustingen
- ook voor verhuur kunt u
bij ons terecht

- kom gauw eens kijken of
vraag onze wintercatalogus

BEVER ZWERFSPOORT
ERDMAN SCHMIDT

Lichtgewicht kampeer-, berg-, wintersport- en expeditieuitrusting

Den Haag 2521 AB, Calandplein 4, 070-883700
Rotterdam Adm de Ruyterweg 35
Utrecht Balijelaan 12
Arnhem Utrechtsestraat 5
Haarlem Zijlweg 63
Breda Wilhelminastraat 22
Apeldoorn Brinklaan 45
Hilversum s Gravelandseweg 28

laat de vogels niet stikken

Uitbreiding van landbouwgebied. Vervuiling door bestrijdingsmiddelen. Honderden vogelsoorten dreigen door aantasting van leefgebieden de komende jaren uit te sterven.

Vogelbescherming maakt zich sterk om de achteruitgang van de vogelstand te keren, zowel nationaal als internationaal. Vogelbescherming heeft uw steun nodig. Wordt nu lid en u redt talloze vogellevens en hun leefmilieu.

Bon:

S-89

Ja, ik geef mij op als lid en ontvang 6x per jaar het tijdschrift VOGELS of jeugdtijdschrift 't VOGELAARTJE (tot 16 jaar).

lid f 35,- per jaar jeugdlid f 20,- per jaar

hr/mw _____

adres _____

postcode _____ plaats _____

VOGELBESCHERMING Antwoordnummer 1974 3700 WB Zeist

dutch birding

editorial address

Dutch Birding, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam, Netherlands

editors

Arnoud van den Berg, Tom van der Have, André van Loon, Dirk Moerbeek, Gerald Oreeel (editorial secretary 020-730710), Frank Rozendaal, Hans Schekkerman

photographic editor

René Pop, Floris Burgwal 54, 2907 PH Capelle aan den IJssel, Netherlands (010-4508879)

production

André van Loon (co-ordination 020-869608), René van Rossum (lay-out), Arnold Veen (distribution)

advertising

Jan Jaap Brinkman (020-851616/015-569353), Jaap Eerdmans

subscriptions

NLG 35 (Netherlands) or BEF 650 (Belgium and Luxembourg) annually; NLG 45 (remaining countries inside Europe) and NLG 50 (countries outside Europe). Giro account (Netherlands 41 48 343; giro account (Belgium) 000 1592468 19; bank account 54 93 32 065 of Algemene Bank Nederland (Amsterdam). Accounts are in name of Dutch Birding Association, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam, Netherlands.

For subscriptions, information, changes of address and complaints, please write to: Dutch Birding Association, Postbus 5611, 1007 AP Amsterdam, Netherlands.

Dutch Birding is the quarterly journal of the Dutch Birding Association. It publishes articles and notes on morphology, distribution, movements and behaviour of birds in the Netherlands and Belgium and elsewhere in the Palearctic region. It also publishes contributions on birds in the Asian-Pacific region. The DBA shares responsibility for the Dutch rarities committee.

© 1989 Stichting Dutch Birding Association. The copyright of the photographs and drawings remains with the photographers and artists. ISSN 0167-2828.

dutch birding

jaargang 11 nummer 4 december 1989 volume 11 number 4 December 1989

artikelen

- 145 Kleine Kokmeeuw te IJmuiden van juni 1988 tot januari 1989 *Klaas J Eigenhuis*
151 Rare birds in the Netherlands in 1988 *Arnoud B van den Berg, Rolf A de By & CDNA*

notes on asian-pacific birds

- 164 Taxonomic affinities of *Bradypterus montis* *Frank G Rozendaal*

mystery photographs

- 168 Mystery photograph 33: Whiskered Tern *Peter H Barthel*

mededelingen

- 170 Atlantic Petrel in Israel in April 1989 *Wim E M van der Schot*
172 Wintering of Sandwich Tern in Netherlands *Gerard L Ouweneel*
174 Dartford Warbler at Zeebrugge in October 1988 *Dirk Verroken & Luc Verroken*

brieven

- 175 Galway Thayer's Gull *James F Dowdall*
176 Galway Thayer's Gull *Anthony McGeehan*

varia

- 178 Siberian White Crane *Max Berlijn*

recensies

- 180 *Où voir les oiseaux en France?* door P Dubois *Arnoud B van den Berg*
181 *Soviet bird songs* door K Mild *Arnoud B van den Berg*

dba-nieuws

- 181 Betaling van abonnement op Dutch Birding in 1990
181 DB Nieuwsbrief
181 DBA-vogeldag op zaterdag 17 februari 1990 in Utrecht
182 DBA-vogelweek op Texel in oktober 1989
182 Pelagic trips vanuit Lauwersoog in september en oktober 1989

aankondigingen

- 183 A birdsong tutor for visually handicapped individuals
184 Birdwatching in Eilat
184 Limburgse Vogels
184 Vogelagenda

verzoeken

- 185 Voorkomen van IJslandse Grutto in Nederland
186 Avifauna's van Walcheren en Zuid-Beveland

recent wp reports

- 186 Recent wp reports: July, August and September 1989 *Erik Hirschfeld & Gerald J Oreef*

recente meldingen

- 189 Recente meldingen: juli, augustus en september 1989 *Eugène van der Burg, Ruud M van Dongen, Gerald Driessens & Peter W W de Rouw*

corrigeenda

- 199 Alström, P & Mild, K 1989. Red-throated Pipits with rufous throat in winter (Dutch Birding 11: 78-81)
199 Heard, C D R 1989. Identification of Water Pipit (Dutch Birding 11: 85-87)